

Hvidbog for VSB-redegørelsen

**Samfundsmæssige
påvirkninger**

TANBREEZ Projektet

Dansk version

Indhold

Kort beskrivelse af hvidbogen for VSB-redegørelsen for Tanbreez projektet	4
I. Skriftlige høringssvar fremsendt vedrørende udkast til VSB-Redegørelsen (Vurdering af samfundsmæssig bæredygtighed)	5
Nr. 1. Grønlands Erhverv	6
Nr. 2. Arbejdstilsynet	8
Nr. 3. SIK	10
Nr. 4. KANUKOKA	13
Nr. 5. Kommune Kujalleq.....	20
Nr. 6. Departementet for Sundhed og Infrastruktur.....	41
Nr. 7. Flemming Hybholt.....	49
Nr. 8. WWF Verdensnaturfonden.....	51
Nr. 9. Frederik Lund	61
Nr. 10. Nukissiorfiit	64
Nr. 11. Amos EzeKiassen	65

II. Spørgsmål fra offentlige høringsmøder relateret til Vurdering af samfundsmæssig bæredygtighed (VSB-redegørelsen).....	67
Nr. A1. Spørgsmål på offentligt høringsmøde i Qaqortoq, 17. november 2013	68
Emne: Nødsituationer og beredskabsplan.....	68
Emne: Uddannelse	69
Emne: Infrastruktur og Energikilder	70
Emne: Beskæftigelse, vækst og virkninger på andre industrier.....	72
Emne: Politiske spørgsmål	74
Nr. B1. Spørgsmål på offentligt høringsmøde i Nanortalik, 18. november 2013.....	76
Emne: Politiske spørgsmål	76
Emne: Offentlige indtægter	78
Emne: Beskæftigelse	79
Emne: Infrastruktur og energiforsyning.....	81
Nr. C1. Spørgsmål på offentligt høringsmøde i Alluitsup Paa, 18. november 2013	82
Emne: Beskæftigelse	82
Emne: Infrastruktur	83
Emne: offentlige indtægter	83
Emne: Politiske emner	84
Nr. D1. Spørgsmål på offentligt høringsmøde i Narsaq, 19. november 2013	85
Emne: beskæftigelse, vækst og erhvervsudvikling	85
Emne: offentlige indtægter	88
Emne: Generelle sociale påvirkninger og politiske spørgsmål.....	89

Kort beskrivelse af hvidbogen for VSB-redegørelsen for Tanbreez projektet

-indholdet samt formålet med denne

TANBREEZ Greenland Mining A/S (TANBREEZ) har med efterforskningslicens 2006/04 retten til at efterforske efter mineraler i et afgrænset område ved Kringlerne i Sydgrønland.

TANBREEZ indsendte en ansøgning om udnyttelsestilladelse til førømtalte afgrænsede område til Råstofstyrelsen. Ansøgningen indeholdt VVM-redegørelse, en VSB-redegørelse og et lønsomhedsstudium.

Udkast til VSB-redegørelsen og udkast til VVM-redegørelsen har været igennem offentlig høring. Under den offentlige høring har mange spørgsmål, udtalelser og kommentarer er henholdsvis blevet fremsendt til Råstofstyrelsen og Miljøstyrelsen for Råstofområdet.

Som en del af processen blev der afholdt offentlige høringsmøder i Qaqortoq, Alluitsup Paa, Nanortalik og Narsaq.

Denne hvidbog indeholder alle VSB-relaterede spørgsmål og udsagn fra private borgere, ngo'er og andre institutioner, som er blevet fremsendt til MLSA i løbet af høringsperioden, samt referater af de offentlige høringsmøder, der blev afholdt i Sydgrønland.

Hvidbogen indeholder svar, kommentarer og udsagn fra TANBREEZ og Departementet for Minerale Råstoffer samt specifikke henvisninger til de steder i den opdaterede VSB-redegørelse, hvor de foreslåede ændringer kan findes.

TANBREEZ og Naalakkersuisut vil gerne takke alle borgere, ngo'er og andre institutioner for at have deltaget aktivt og entusiastisk i den offentlige høringsproces. Dette vil give projektet et solidt fundament i det grønlandske samfund.

I. Skriftlige høringssvar fremsendt vedrørende udkast til VSB-Redegørelsen (Vurdering af samfundsmæssig bæredygtighed)

Nr. 1. Grønlands Erhverv

Nr.	Spørgsmål/ bemærkninger	TANBREEZ' svar	Kommentarer fra myndighe- derne	Ændringer til VSB
1.1	Med formål, bl.a at inddrage lokal- samfundet og det lokale erhvervs- liv, stilles der forslag om etable- ring af dialoggruppe(r)/dialogfo- rum. GA synes forslaget er særde- les positivt. Det er dog centralt for gruppen, at dennes mandat og målsætning fastlægges fra begyn- delsen. Derudover hvorledes denne gruppe skal agere og for- holde sig til en eventuel IBA-ko- mite og de grønlandske aftalepar- ter i øvrigt. Initiativet er særligt funktionelt i de tilfælde hvor kom- munikationen rettes mod det lo- kale erhvervsliv i forhold til, at gøre opmærksom på opgaver der udbydes og hvilke krav der stilles til virksomheder der arbejder for projektet.	Intet svar er påkrævet af TAN- BREEZ.		Ingen
1.2	Projektet bør efter GA's vurdering tilskynde lokale virksomheder til indgåelse af partnerskaber med øvrige nationale virksomheder og/eller udenlandske i de tilfælde hvor de eksisterende virksomhe- der ikke har mulighed for, at byde på konkrete opgaver. Punktet og målsætningerne bør således indgå i monitoreringsplanen.	Kommentaren er taget til efterret- ning. Forslag om at tilskynde part- nerskaber vil blive inkluderet i mo- nitoreringsplanen.	Bilag 2 I IBA'en stiller krav til pro- jektets indkøbspolitik inklusiv til- delingskriterier og evalueringskri- ter for kontraktpakker, der skal udbydes. Kravene sikrer at bud- dene skal udarbejdes på basis af grønlandske vilkår indeholdende information omkring omfanget af involvering af grønlandske virk- somheder og grønlandsk arbejds- kraft.	Monitoreringsplanen (Kapitel 9 Udkast til Monitoreringsplanen og evalueringsplan) vil inkludere for- slag om at tilskynde partnerska- ber.

1.3	I forhold til tiltrækning og fastholdelse af lokal arbejdskraft (via lokale virksomheder) er GA enig i de fremsatte forslag om yderlige beskrivelse af jobbenes art, kompetencekrav m.v. GA anbefaler, at der tidligt i processen etableres samarbejde med uddannelsesinstitutionerne med henblik på, at sikre den tidsmæssige planlægning af hvornår kompetencen er nødvendig for projektet og hvornår den er tilstede / uddannet eller optrænet.	Kommentar om etablering af samarbejde med uddannelsesinstitutioner er taget til efterretning.	Forskellige uddannelsestiltag for at forbedre kvalifikationer af den grønlandske arbejdskraft inden for minebranchen er inkluderet i Bilag 3 i IBA'en.	Samarbejde med uddannelsesinstitutionerne vil blive tilføjet som forslag til tiltag i afsnit 8.2 Uddannelse og træning.
-----	--	---	--	---

Nr. 2. Arbejdstilsynet

Nr.	Spørgsmål/ bemærkninger	TANBREEZ' svar	Kommentarer fra myndighe- derne	Ændringer til VSB
2.1	Arbejdstilsynet har gennemgået VSB redegørelsen for den påtænkte minedrift for Tanbreezprojektet. Indledningsvis bemærkes det, at Arbejdstilsynet anser den skitserede konsekvensvurdering ift sundhed på arbejdspladsen og risiko for ulykker som en foreløbig overordnet ramme, der efterfølgende skal konkretiseres og udmøntes i det forebyggende arbejdsmiljøarbejde. Det er Arbejdstilsynets vurdering, at den foreløbige plan – der overvejende omhandler risici i forbindelse med ulykker - med fordel kan udbygges med overvejelser vedrørende tunge løft, muskel-skelet besvær, påvirkning fra kemikalier, støv, støj og vibrationer.	En detaljeret plan for arbejdsmiljøet (Plan for sikkerhed og sundhed) vil blive udarbejdet senere i tæt samarbejde med Arbejdsmiljøtilsynet.		Ingen
2.2	I forhold til hvileperiode og fridøgn fremgår det af punkt 5.9.4, at de ansatte vil arbejde i en fast turnus, som sandsynligvis bliver fire ugers arbejde og to uger fri. Hertil skal Arbejdstilsynet bemærke, at efter arbejdsmiljølovens § 41 og § 4 bekendtgørelse nr. 23. af 23. januar 2006 om hvileperiode og fridøgn i Grønland, skal de ansatte have et ugentligt fridøgn, der skal ligge i umiddelbar tilslutning til en	Kommentar fra Arbejdstilsynet er taget til efterretning.		Arbejdsmiljølovens § 41 og § 4 bekendtgørelse nr. 23. af 23. januar 2006 vil blive taget til efterretning i afsnit 5.9.4.

	daglig hvileperiode. Der er mulighed for at indgå aftale om, at der kan være 12 døgn mellem 2 fridøgn, jf. bekendtgørelsens § 19.			
2.3	Til orientering kan det oplyses, at Arbejdstilsynet påtænker at udstede følgende bekendtgørelser med ikrafttræden primo 2014 : *Bekendtgørelse om arbejde med udvinding af mineralske materialer i Grønland *bekendtgørelser om henholdsvis indretning og brug af tekniske hjælpemidler, *ændring af bekendtgørelse om obligatoriske arbejdsmiljøuddannelser, der giver mulighed for at udbyde en netbaseret arbejdsmiljøuddannelse for koordinatore af sikkerheds- og sundhedsarbejdet på bygge- og anlægsområdet i Grønland.	Kommentar fra Arbejdstilsynet. Intet svar er påkrævet af TAN-BREEZ.		Ingen

Nr. 3. SIK

Nr.	Spørgsmål/ bemærkninger	TANBREEZ' svar	Kommentarer fra myndighe- derne	Ændringer til VSB
3.1	Grundlæggende støtter SIK udvin- delse af råstoffer i Killavaat, da vi mener, at det markant kan af- hjælpe det nuværende arbejdsløs- hed i Sydgrønland. Dog mener SIK, at forædlingen bør foregå i Grønland, da man i denne rapport, blandt andet næv- ner at forædlingen også kan fo- regå i Danmark. Ifølge vore viden i SIK, er der på nuværende i Dan- mark ingen (kemisk) anlæg med så stor kapacitet som der kræves. Derfor undrer det os, at man taler om forædling i Danmark, da man ved at omkostningerne i Danmark er højere end i Grønland. Derfor mener vi, at man kan etablere sig i Killavaat, således skabe arbejds- pladser der.	Bemærkning/kommentar til Naalakkersuisut. Intet svar er på- krævet af TANBREEZ. Kommentar fra TANBREEZ: For en årlig produktion på 500.000 tons malm synes en beliggenhed af det kemiske anlæg i Grønland at være ikke-mulig ud fra miljø- mæssige, økonomiske og sam- fundsmæssige overvejelser: De miljømæssige potentielle på- virkninger og risiko for uheld ved transport og brug af kemikalier, og dermed efterfølgende påvirkning af miljøet samt fiskeri og fangst (erhvervs- og fritids) vurderes at være væsentlige. Udgifterne til anskaffelse og an- læggelse af procesanlægget (CA- PEX) vil være 35% højere i Grøn- land end uden for Grønland, og til- svarende vil udgifter til drift af an- lægget (OPEX) være 84% højere for drift i Grønland end uden for Grønland. De potentielle fordele for Grønland vil være ved jobskabelse på an- lægget samt de afledte skatteind- tægter. Det forventes, at anlægget	Departementet for Mineralske Råstoffer Forarbejdning i Grønland skaber flere arbejdspladser og et større beskatningsgrundlag. Af samme grund har forarbejdning i Grøn- land stor prioritet for Naalak- kersuisut. Jf. råstoflovens § 18, stk. 3 kan det fastsættes i hvilket omfang selskabet skal forarbejde udnyt- tede mineralske råstoffer i Grøn- land. Der kan gives dispensation fra bestemmelsen, hvis forarbejd- ningen vil medføre væsentligt større omkostninger eller ulem- per. I det selskabts ansøgning ikke in- deholder forarbejdning i Grønland, har Departementet for mineralske Råstoffer bedt selskabet om at dokumentere de væsentligt større omkostninger eller ulem- per, samt redegøre mere fyldest- gørende herfor. Baseret på en omfattende dialog gennem de sidste 7 år er minesel- skabet og Grønlands Selvstyre blevet enige om at kemisk forar- bejdning i Grønland skal finde	Hvis et kemisk anlæg bliver en del af projektdesignet, skal der gen- nemføres væsentlige ændringer af VSB rapporten.

		vil skabe 160 arbejdspladser, hvoraf 80 vil være lokale og 80 vil kræve kvalifikationer og uddannelser, der ikke findes i Grønland på nuværende tidspunkt. Det er usandsynligt, at Grønland, på kort sigt vil være i stand til at tilvejebringe dette antal kvalificerede personer fra en lille befolkning. Og derfor vil disse arbejdspladser blive besat af folk uden for Grønland, som vil kunne give anledning til potentielle sociale og sundhedsmæssige risici. Yderligere vil der være en række bekymringer med hensyn til arbejdsmiljø forhold i forbindelse med et kemisk anlæg. Til trods for at projektet vil skabe nogle fordele for Grønland, vurderes det, at placeringen af kemisk anlæg i Grønland ikke vil være mulig ud fra et økonomisk hensyn, og at de potentielle miljømæssige påvirkninger synes at være betydelige og langt højere end de potentielle fordele. Når det er sagt, er det sandsynligt, at TANBREEZ vil øge den årlige produktion til 1,5 millioner tons malm på et senere tidspunkt, og på dette tidspunkt genoverveje, om det er praktisk muligt, økonomisk rentabelt at have det kemiske anlæg for TANBREEZ placeret i Grønland.	sted fra år 10 efter det tidspunkt som tilladelsen fastsætter for at produktionen skal være startet medmindre Naalakkersuisut træffer anden afgørelse. Hvis Naalakkersuisut beslutter, at der ikke skal foretages kemiske forarbejdning af eudialytkoncentratet fra det 10. år efter det tidspunkt hvor udnyttelse ifølge tilladelsen skal være på påbegyndt, har selskabet i udnyttelsestilladelsen forpligtet sig til at betale en forhøjet royalty med - 2,69 procenpoint for eudialytkoncentrat - 3,0 procentpoint for sjældne jordarter	
--	--	--	---	--

3.2	Her tales der også om, hvor længe fremtidige minearbejdere skal arbejde ved minen – og hvor længe fri de efterfølgende skal have. Derfor vil vi gerne opfordre Tanbreez om at tage kontakt til SIK, så vi kan tage en debat om disse forhold, da det jo er gennem forhandling man løser disse.	TANBREEZ takker for invitationen; se også spørgsmål 2.2 (Arbejds-miljøtilsynet) og dertilhørende svar.		Arbejdsmiljølovens § 41 og § 4 bekendtgørelse nr. 23. af 23. januar 2006 vil blive taget til efterretning i afsnit 5.9.4.
3.3	Ligeledes anser vi jf. IBA, indgåelse af aftaler som vigtigt, da der blandt emnerne er medarbejdernes vilkår.	Kommentar fra SIK. Intet svar er påkrævet af TANBREEZ.	IBA-en regulerer ikke medarbejdervilkår, der er fastsat i overenskomster eller anden relevant lovgivning	Ingen
3.4	Endvidere er SIK en stor tilhænger for at der etableres et råd/gruppe.	Kommentar fra SIK. Intet svar er påkrævet af TANBREEZ.		Ingen
3.5	SIK mener også, at hovedparten af medarbejdernes opkvalificering skal foregå på arbejdspladsen – ligesom metoden som praktiseres i Norge, ligeledes bør det samme være et krav overfor Tanbreez. SIK mener at så meget som muligt at arbejdskraften skal være lokale – derfor bør der arbejdes målrettet efter dette.	Kommentar vedrørende opkvalificering, som skal foregå på arbejdspladsen. Arbejdsrelateret træning er beskevet i afsnit 8.2 Uddannelse og træning.	Forskellige forpligtelser vedr. uddannelsen/praktik er fastsat i bilag 3 i IBA'en.	Beskrivelsen af opkvalificering, som skal foregå på arbejdspladsen, vil blive klarere i afsnit 8.2 Uddannelse og træning.

Nr. 4. KANUKOKA

Nr.	Spørgsmål/ bemærkninger	TANBREEZ' svar	Kommentarer fra myndighe- derne	Ændringer til VSB
4.1	Bemærkninger til VSB - Vurdering af samfundsmæssig Bæredygtighed En VSB skal give befolkning og beslutningstagere et dækkende billede af hvordan et stort projekt vil påvirke det eksisterende samfund, og hvordan evt. negative påvirkninger kan begrænses og positive effekter understøttes og forstærkes. Den fremlagte VSB giver efter kommunernes mening ikke et udtømmende billede af de påvirkninger der er i lokalsamfundet fra den kommende mineaktivitet, og de muligheder projektet afføder både lokalt og for hele landet. KANUKOKA mener derfor VSB 'en på en række punkter bør udbygges og tilrettes.	VSB'en er udarbejdet baseret på eksisterende VSB vejledning udarbejdet af Råstofmyndighederne. Et udkast til VSB Rapport blev indsendt til Råstofmyndighederne for at sikre, at rapporten var i overensstemmelse med den nuværende VSB vejledning. Råstofmyndighederne konkluderede, at VSB rapporten opfyldte kravene i gældende lovgivning og VSB Vejledningen, før rapporten blev offentligt tilgængelig som en del af den offentlige høring.	En VSB rapport kan godt samtidig opfylde de minimumskriterier som fremgår af en vejledning, og samtidig tage højde for at interessenter har yderligere input til rapporten. Formålet med høringsprocessen er netop at få belyst eventuelle huller og mangler. Yderligere har VSB-redegørelsen været igennem en revision baseret på høringssvarene.	VSB rapporten har været ændret i flere afsnit baseret blandt andet på de fremsendte og fremførte kommentarer under de offentlige høringer.
4.2	Den fysiske udformning af et projekt (infrastruktur) kan i nogle tilfælde have stor betydning for de socio- økonomiske og arbejdsmarkeds-mæssige konsekvenser af projektet. F.eks. vil beslutningen for eller imod etablering af en direkte vejforbindelse mellem byen og minen påvirke mulighederne for at tiltrække og fastholde lokal	Projektet indeholder ingen vejforbindelse mellem minen og Qaqortoq. På denne baggrund er dette ikke indeholdt i vurderingen. TANBREEZ er i midlertid i dialog med kommunen om en evt. vejforbindelse.	Der er ikke lovhjemmel til at kræve at mineselskabet skal betale for at etablere en vej mellem mineområdet og Qaqortoq.	Ingen

	arbejdskraft. Lokale arbejdstage- res dagligliv vil i langt højere grad påvirkes negativt hvis arbejdet op- deles i længere perioder væk fra familien end hvis basen er hjem- met, med daglige eller kortereva- rende arbejdsperioder.			
4.3	VSB'en bør generelt belyse konse- kvenserne for lokalsamfundet af denne type alternativer for projek- tets udformning, herunder rede- gøre for baggrunden for eventuelle anbefalinger/valg. (energiforsy- ning diesel- værk/vandkraft, af- faldshåndtering, placering af forar- bejdningsanlæg osv.) Beslutninger om forhold der berør områder der varetages af kommunen, bør ikke foretages før der har været en dia- log med de lokale myndigheder om mulighederne for at opgaverne løses af- eller i samarbejde med kommunen (f.eks. affaldshåndte- ring)	Kommentar er taget til efterret- ning. TANBREEZ har været i dialog med kommunen. TANBREEZ vil løbende være i dialog med kommunen.		Ingen
4.4	Konsekvenserne af det øgede pres på den lokale offentlige service som mineaktiviteten vil medføre er ikke tilfredsstillende belyst i VSB 'en. Dette gælder f.eks. øget pres på transportsystemet, sundheds- sektoren, politi og domstole samt den almindelige kommunale ser- vice overfor borgerne.	Kommentar er taget til efterret- ning. Mere information vil blive til- føjet til afsnit 8.3 Offentlige ydel- ser og planer i VSB rapporten.		Afsnit 8.3 Offentlige ydelser og planer er udvidet med aspekter vedrørende presset på den offent- lige service.

4.5	VSB 'en bør indeholde overordnede betragtninger om de økonomiske konsekvenser for lokalsamfundet af de forskellige scenarier.	VSB'en er udarbejdet baseret på eksisterende VSB vejledning udarbejdet af Råstofmyndighederne. Et udkast til VSB Rapport blev indsendt til Råstofmyndighederne for at sikre, at rapporten var i overensstemmelse med den nuværende VSB vejledning. Råstofmyndighederne konkluderede, at udkastet til VSB rapporten opfyldte minimumkravene for at blive frigivet til offentlig høring på Selvstyrets hjemmeside.	Departementet for Mineralske Råstoffer Jf. VSB vejledningens skal selskabet beskrive de samfundsøkonomiske påvirkninger på den offentlige service sektor og økonomien. Vejledningen har derfor taget højde for, at selskabet skal beskrive de økonomiske konsekvenser.	Ingen
4.6	Det fremgår ikke klart hvad der i VSB 'en menes når der tales om "lokale medarbejdere". KANUKOKA lægger vægt på, at hele landet betragtes som arbejdskraft-opland, forstået sådan, at Selskabet først søger udenlandsk arbejdskraft, når mulighederne i hele landet har været afsøgt.	I kapitel 2 Definitioner og forkortelser er "lokal arbejdsstyrke" forklaret som arbejdsstyrke fra Kommune Kujalleq. Præference vil blive givet til lokal arbejdsstyrke, som er bosiddende tæt på projektet, derefter til folk fra andre steder i Grønland, derefter udlændinge med grønlandske rødder, derefter europæere, osv.	Hvordan begrebet "lokalt" skal tolkes er blevet specificeret i Bilag 6 i IBA'en.	Ingen
4.7	I VSB 'en mangler en konkret analyse af, hvordan samspillet mellem Tanbreez minen og de øvrige aktuelle mineprojekter vil påvirke samfundet mulighed for at få maksimalt udbytte f.eks. i forhold til arbejdsmarkedet og lokalt erhvervsliv.	Kommentar er taget til efterretning. De kumulative (akkumulerede) effekter vil blive tilføjet til VSB rapporten.		Et afsnit 8.8 er blevet tilføjet for at afdække de potentielle kumulative (akkumulerede) effekter fra de foreskellige planlagte mine projekter.

4.8	Ved udarbejdelse af beredskabsplaner skal der være et tæt samarbejde med det kommunale redningsberedskab, politiet og/eller andre relevante sektoransvarlige myndigheder i Grønland - både for et sikre en sammenhæng med eksisterende beredskab, og for at sikre maksimalt lokalt engagement.	Beredskabsplaner vil blive udarbejdet i tæt samarbejde med lokale og nationale myndigheder på et senere tidspunkt.		Ingen
4.9	Beskrivelsen af afledte effekter for lokal arbejdskraft og erhvervsliv er ikke godt nok belyst. Der savnes forslag til hvordan potentielt positive afledte effekter kan understøttes.	Kommentar er taget til efterretning. Afsnit 8.1.2. dækker aspekterne af de afledte effekter for jobskabelsen (multiplier effekten). Dette afsnit vil blive uddybet og indeholde yderligere information om multiplier effekten. Den multiplikationsfaktor for beskæftigelse, som er anvendt i VSB rapporten, er baseret på studier fra Canada og Alaska, som indikerer en multiplikationsfaktor på 1,6-1,8. Denne information blev i 2010 valideret af Keith Storey (Department of Geography at Memorial University, Newfoundland). På grund af Grønlands store andel af import foreslås i VSB rapporten at multiplikationsfaktoren sættes til 1,3 i Grønland. Brugen af 1,3 er imidlertid et meget konservativt skøn. Et studie fra "the Mining Association of British Columbia (Economic Impact Analysis, PWC oktober 2011)",	Hvordan positive effekter kan understøttes fremgår af samarbejsaftalen (IBA-en)	Afsnit 8.12 er blevet udvidet med overvejelser omkring et konservativt scenarie (med brug af en multiplikatoreffekt på 1,3) og et mere optimistisk scenarie (med brug af en multiplikatoreffekt på 2,2). Referencen: <i>Economic Impact Analysis, Mining Association of British Columbia, oktober 2011</i>, vil blive tilføjet til referencerne (Kapitel 11). Ingen yderligere tiltag vil blive tilføjet, da de nævnte tiltag både vil stimulere indirekte og afledte jobs.

		<i>som er refereret på hjemmesiden peger på en multiplikationsfaktor på 2,2.</i> Da der ikke findes erfaringer om multiplikationsfaktorer for beskæftigelse i Grønland, vil VSB rapporten blive udvidet med overvejelser omkring et konservativt scenarie (med brug af en faktor på 1,3) og et mere optimistisk scenarie (med brug af en faktor på 2,2). De foreslåede tiltag for det lokale erhvervsliv vil også stimulere de indirekte og de afledte jobs, primært gennem etableringen af et erhvervsforum for lokale virksomheder.		
4.10	I forslag til tiltag vedr. uddannelse i tilknytning til mineprojektet savnes karriereplanlægning for de med- arbejdere der ansættes i minen, sådan at det sikres at lokale ansatte ikke blot varetager de simple jobs, men løbende opkvalificeres til stadigt mere avancerede funktioner.	Kommentar taget til efterretning. Der vil blive udviklet målsætninger for lokal arbejdsstyrke for alle niveauer sammen med trænings og uddannelsesprogrammer, som vil understøtte opkvalificering på alle niveauer.	Bilag 3 i IBA'en adresserer problemstillingerne vedrørende træning og uddannelse i relation til projektet gennem minens levetid.	
4.11	Bemærkninger til konkrete afsnit i rapporten I 6.4 Sekundære kilder er officielle data om Grønland, Nuuk og TANBREEZ's mineområde. Her forventes at der skal stå "... Grønland, Kommune Kujalleq og ..."	Kommentar er taget til efterretning.		Anden sætning i afsnit 6.5 Data indsamling og studier af sekundære kilder vil blive ændret til "... Grønland, Kommune Kujalleq og ...".

4.12	Figur og tabelmaterialet i hele kapitel 7 er inkonsistent, rodet og flere steder decideret utroværdigt! Hele kapitlet bør gennemgås kritisk og tilrettes inden VSB'en godkendes. Der er ikke sammenhæng mellem sammenlignelige tabeller f.eks. viser Tabel 7.13 den totale beskæftigelse i Grønland fordelt på sektorer i 2010 og tabel 7.14 viser antallet af beskæftigede kvinder og mænd i forhold til sektorer i 2006. Umiddelbart er det svært at se hvordan de to tabeller begge kan være rigtige.	Kommentar er taget til efterretning. En revidering af kapitlet vil finde sted.		Et revideret kapitel 7 er inkluderet i den endelige VSB rapport.
4.13	I tabel 7.2 er Qeqqata Kommunia indført to gange mens Qaasuitsup Kommunia er ikke indført.	Kommentar er taget til efterretning.		Tabel 7.2 er blevet rettet.
4.14	På figur 7-11 er indført graf uden signaturforklaring og i teksten nedenunder er skrevet " På andenpladsen følger voldtægtsforbrydelser med et gennemsnit på 356 personer dømt ". Her forventes at der i stedet for voldtægtsforbrydelse skulle stå voldsforbrydelser.	Kommentar taget til efterretning. Figur 7-11 indeholder en signaturforklaring.	Det er figur 7.11 i den godkendte version	Sætningen for figur 7.11 (iden godkendte version) er blevet ændret således, at det bliver voldsforbrydelser og ikke voldtægtsforbrydelser.
4.15	I Tabel 7.16 er der misvisende informationer for eksempel står "Nanortaliks arbejdsløshed er også steget drastisk i sammenligning med Qaqortoq" dette fremgår ikke af tabellen. I teksten i tabellen står "Gennemsnitligt antal arbejdsløse i Sydgrønland samt i Grønland i alt i 2006 og 2012"	Kommentar er taget til efterretning.		Tabellen er blevet opdateret og teksten rettet.

	men i selve tabellen står at tallene er fra 2006 og 2010.			
4.16	Nedenunder tabel 7.18 står "kvinder oplever meget lav arbejdsløshed". Dette anses misvisende når arbejdsløsheden som det fremgår af tabellen er på 8,5%.	Kommentar er taget til efterretning.		Sætningen vil blive ændret til "kvinder oplever meget lavere arbejdsløshed end mænd".

Nr. 5. Kommune Kujalleq

Nr.	Spørgsmål/ bemærkninger	TANBREEZ' svar	Kommentarer fra myndighe- derne	Ændringer til VVM/VSB
5.1	Kommune Kujalleq's kommentarer vedrørende planlægningsprocessen Det er Kommune Kujalleq's opfattelse, at det for såvel råstofsektoren samt lokalsamfundet er vigtigt, at der inden en udnyttelsestilsladelse er gennemført en effektiv kommunikationsproces med lokalsamfundets borgere, det lokale erhvervsliv og de kommunale myndigheder. Alle parter må acceptere, at kommunikationsprocessen giver anledning til dannelsen af meninger og kritik. Det er kommunens mål at forbedre kommunikationsprocessen overfor alle borgere. Kommune Kujalleq vil udtrykke med, at Grønlands Selvstyre overvejer at forbedre guidelines for udarbejdelse af Vurdering af Samfundsmæssig Bæredygtighed. Disse forbedringer bør ske i åbenhed og i tæt samarbejde med alle relevante parter. Kommune Kujalleq ønsker aktivt at deltage i dette arbejde. Det er Kommune Kujalleq's opfattelse, at VSB-rapporter for råstofprojekter har udviklet sig til i en	Bemærkning af Kommune Kujalleq – intet svar er påkrævet af TANBREEZ. Kommentar fra TANBREEZ: Projektlederen fra konsulentteamet, der har gennemført VSB processen for TANBREEZ, er certificeret process facilitator inklusive offentlig inddragelse.	Der bør ikke blive krævet specifikke certifikater, idet et sådan krav evt. kan risikere at udelukke lokale selskaber som kan bidrage med lokalkendskab. Myndighederne har dog gennem mange år haft en løbende dialog med branchen om, hvorledes mineselskaberne kan øge deres inddragelse af lokale virksomheder og af borgere i Grønland. Fra myndighedernes side er man opmærksom på, hvem der udarbejder rapporterne, og i hvilket omfang der inddrages lokalt kendskab i forbindelse med udarbejdningen af rapporterne. Yderligere er samarbejde mellem kommunen og mineselskabet reguleret i IBA'en.	Ingen

	vis grad at legitimere "at så har vi da gjort noget" og ikke en proces, hvor alle sejl bliver sat for at få alle fælles potentialer for udvikling af projektet og konfliktmuligheder af enhver karakter belyst. Grønlands Selvstyre bliver i den sammenhæng overveje at kræve certificering af de konsulenter, der gennemfører VSB-processer og dermed bl.a. sikre, at det er konsulenter, der har et indgående kendskab til grønlandske samfundsøkonomiske forhold. Den fremlagte VSB belyser ikke i tilstrækkelig grad en lang række aspekter af muligheder for samspil mellem lokalsamfund om mineaktivitet. Dette høringssvar forsøger at belyse disse mangler.			
5.2	Råstofaktivitetens bidrag til Kommune Kujalleq's overordnede mål. Det er Kommune Kujalleq's opfattelse, at Tanbreez mineprojektet sammen med andre råstofprojekter i kommunen kan få afgørende betydning for ikke blot Sydgrønland, men hele Grønlands udvikling. Med denne høringsproces af Vurdering af den samfundsmæssige bæredygtighed (VSB) og Vurdering og virkninger på miljøet (VVM) forventer Kommune Kujalleq	Bemærkning – intet svar er påkrævet af TANBREEZ. Kommentar fra TANBREEZ: Selskabet ser dog en vis fortjeneste i sådan en udvikling og foreslår en arbejdsgruppe til at etablere veje som en fremragende idé. Men TANBREEZ foreslår på det kraftigste, at mineselskaberne enten bør være repræsenteret i gruppen eller have adgang. Dette vil undgå introduktionen af idéer, der ville være skadelig for etablering af mineaktivitet. Til en vis grad vil en	Kommune Kujalleq er blevet inddraget direkte i IBA-forhandlingerne sammen med selskabet og Departementet for Mineralske Råstoffer. De overordnede emner, som der fokuseres på i aftalen, er bl.a. inddragelse af det lokale erhvervsliv, inddragelse af grønlandsk arbejdskraft, opkvalificering og uddannelse i øvrigt samt lokale leverancer. Støtte er ligeledes en del af aftalen.	Ingen

	leq, at forhandlinger og kommunikation med lokalsamfundet i øvrigt går ind i en mere intensiv fase. Kommune Kujalleq forbereder i denne sammenhæng en mere detaljeret planlægningsproces, hvor alle samfundsaspekter skal vurderes i forhold til at skabe det bedst mulige samspil mellem lokalsamfund og mineaktivitet. Kommune Kujalleq oplever i disse år en tilbagegang i befolkningsudviklingen i kommunen. Nye Væksterhverv vil sammen med en mere ligelig offentlig lokaliseringspolitik være en afgørende forudsætning for igen at skabe befolkningsmæssig vækst i lokalområdet. I modsætning til mange andre erhvervsaktiviteter er forudsætningerne for en bæredygtig udnyttelse af ikke-fornybare ressourcer at sikre, at det samlede resultat af råstofprojekter efterlader lokalområdet i en positiv position, hvor den økonomiske vækst fortsætter på trods af ophøret af råstofaktiviteten. Hermed opfylder råstofprojektet også begge aspekter i begrebet bæredygtighed, som det er defineret af Brundtland-rapporten: Ikke kun det eksisterende, nuværende behov for udvikling, men	vej på kort sigt være er godt eksempel på dette.		
--	--	---	--	--

	også det fremtidige grundlag for udvikling. Dette er først og fremmest Kommune Kujalleq's ansvar at skabe de nødvendige rammer for at udnytte det potentiale for vækst og udvikling, der ligger i råstofprojekterne, herunder Tanbreez mine projektet, men det kan kun lykkes, hvis mineselskabet og Grønlands Selvstyre også understøtter dette succeskriterium. Råstofprojekterne, hvoraf Tanbreez-projektet er det mest fremskredne et af de største, forventes at ville være af en sådan størrelsesorden, at dets aktiviteter skal danne grundlag for en erhvervsudvikling i lokalområdet, der over tid kan skabe fuld beskæftigelse for kommunens borgere i arbejdsdygtig alder. Det drejer sig ikke kun om at skabe fornyet vækst i det eksisterende erhvervsliv i kommunen, men også i at skabe grundlag for nye virksomheder på områder, der også efter ophører af mineprojektet, vil fortsætte med at skabe beskæftigelse i lokalsamfundene i Kommune Kujalleq. Kommune Kujalleq ser frem til i samarbejde med relevante udviklingsselskaber i Selvstyret og ikke mindst i samarbejde med råstof-			
--	--	--	--	--

	selskaberne og dets underleverandører at skabe rammerne for, at det lokale erhvervsliv sættes i stand til optimalt at udnytte de kommende råstofaktiviteter. Herunder mener Kommune Kujalleq, at der bør oprettes en udviklingspulje, som understøtter denne målsætning. Målet for udviklingen af arbejdsmarkedet i Kommune Kujalleq er at skabe rammer for den højest mulige aflønning af den lokale arbejdskraft ved at forøge produktiviteten ved at forøge befolkningens uddannelsesniveau og ved at skabe fuld beskæftigelse. Fuld beskæftigelse og forøgelse af befolkningens uddannelsesniveau er afgørende for udviklingen af lokalsamfundene. Der ønskes derfor fuld fokus på, hvordan fremtidige mineprojekter kan bidrage til, at vi inden for en overskuelig fremtid opnår disse mål. En væsentlig rammebetingelse for lokalsamfundenes udvikling er infrastruktur, herunder energiforsyning. Råstofprojekter har stor betydning for, hvordan infrastrukturen i fremtiden kan videreudvikles. Dette gælder såvel passagerer med lufttransport, transport via søtransport, potentialet for etablering af vejanlæg til og fra minean-			
--	--	--	--	--

	læg samt energiforsyning og affaldsbehandling til mine- og forarbejdningsanlæg. Kommune Kujalleq ønsker at disse muligheder belyses yderligere og gøres til genstand for forhandling mellem Selvstyret og mineselskabet, inden udnyttelsestilladelse gives. Fra kommunens side har vi en meget stor interesse i at skabe en fast vejforbindelse mellem minen og Qaqortoq, gerne i forbindelse med at der etableres en lufthavn sidstnævnte sted.		Der er ikke lovhjemmel i Råstofloven til at kræve, at mineselskabet skal finansiere en vej fra mineområdet til Qaqortoq by.	
5.3	Lokaløkonomiske virkninger af minen En væsentlig tvivl forbundet med råstofprojekter er, hvorvidt råstofselskaber får langt mere ud af råstofaftalerne, end det grønlandske samfund får. Det er derfor vigtigt, at disse informationer videreføres på en måde, så alle har tillid til, at aftalen er en fordel for begge parter. De fleste er velinformeret om, at store investeringer giver anledning til stor risiko for investorer. Der er samtidigt tale om investeringer i en størrelsesorden, som Grønland ikke selv kan gennemføre. Endelig er der i råstofprojekter en betydelig træghed i den måde, hvorpå projektet tjener investeringerne hjem igen. Hvis disse forhold er vel belyst,	Bemærkning – intet svar er påkrævet af TANBREEZ. Kommentar fra TANBREEZ: Grønland skal forstå, at mineindustrien og et mineprojekt skal være økonomisk rentabelt for dets ejere, ellers vil det blive etableret et andet sted, hvor der er en bedre økonomisk profit (f.eks ved annullering af 100 milliarder dollar plus investering i mineindustrien på grund af høje omkostninger til arbejdskraft, skat mv i West Australien).		Ingen

	kan alle interessenter, se, at investorerne skal kunne tjene betydeligt på et råstofprojekt, hvis det skal være attraktivt for dem. For Grønland er det samtidigt vigtigt, at samfundsprovenu ved råstofaktiviteten har en størrelsesorden, der er acceptabel i forhold til det samfundsprovenu, som andre lande får ind på en lignende aktivitet.			
5.4	Ovenstående beregninger er ikke medtaget i høringsmaterialet. Det finder Kommune Kujalleq problematisk, fordi erfaringerne jo viser, at det er vigtig viden som grundlag for lokalsamfundets vurdering af, om det er en fornuftig aftale, der er ved at blive indgået. Kommune Kujalleq skal påvise denne mangel ved denne Vurdering af den samfundsmæssige bæredygtighed for Tanbreez-projektet. En belysning af disse forhold kræver, at der er oplysninger om verdensmarkedspriser for de metaller, der indgår i eudialyt, samt hvordan prisen for disse metaller forventes at udvikle sig fremover. Det fremgår, at der i forbindelse med udarbejdelse af lønsomhedsstudie har været konkrete forhandlinger mellem Råstofstyrelsen og mineselskabet om placering af forarbejdningsanlæg uden for	VSB'en indeholder information i henhold til Vejledning for VSB. Lønsomhedsstudiet indeholder detaljerede finansielle informationer, som ikke er tilgængelige for offentligheden på grund af fortrolighed. Vedrørende det kemiske anlæg se i øvrigt spørgsmål 3.1.	Departementet for Mineralske Råstoffer Se afsnit 4.6. vedrørende de økonomiske beskrivelser i VSB'en. Departementet for Mineralske Råstoffer Det skal understreges, at Departementet for Mineralske Råstoffer og ikke Råstofstyrelsen er ressort-	Ingen

	Grønland. Kommune Kujalleq ønsker fuldstændig gennemsigtighed i dette spørgsmål, hvorfor spørgsmålet bør indgå velbelyst i denne VSB. Kommune Kujalleq finder netop dette spørgsmål af vital betydning for, hvorvidt der skabes samfundsmæssig bæredygtighed i forbindelse med anvendelsen af denne ikke fornybare ressource i vores lokalområde.		myndighed i forhold til det samfundsøkonomiske område, herunder lokal forarbejdning. Der er ikke foretaget andre konkrete forhandlinger før høringsperioden. Sætningen bør derfor i stedet afspejle, at selskabet og myndighederne har drøftet lokal forarbejdning jf. råstoflovens § 18, stk. 3	
5.5	Fra kommunens side er vi ikke tilhænger af en løsning, hvor hovedparten af arbejdspladser og indtægter lægges udenfor landet. Det er ikke acceptabelt. Vi skal i denne forbindelse kraftigt opfordre selvstyret til i samarbejde med kommunen at sikre at så meget forarbejdning som overhovedet muligt foretages i Grønland og dermed at så mange arbejdspladser som overhovedet muligt ud at de 240 skitserede, foretages i Grønland. Kommune Kujalleq forudsætter at selskabets ledelse får bopæl i en af de sydgrønlandske byer samt at selskabets hovedsæde placeres i Sydgrønland.	Dette er et anliggende for Naalaakersuisut. Kommentar fra TANBREEZ: Se spørgsmål 3.1 vedr det kemiske anlæg.	Departementet for Mineralske Råstoffer Kommunen har i et brev dateret den 5. januar 2018 til den ansvarlige Naalakkersuisoq erklæret, at kommunen ikke ønsker at projektet bliver forsinket grundet yderligere undersøgelser vedrørende hvorvidt den kemiske forarbejdning af eudialytkoncentrat bør lokaliseres i Grønland eller ej. Kommentarerne fra kommunen fra 2013 bliver derfor af Departementet for Mineralske Råstoffer anset som værende ændret af brevet fra kommunen dateret den 5. januar 2018. Det er anført i bilag 4 til IBA'en at "Rettighedshaveren skal etablere, vedligeholde og benytte et administrativt kontor i kommunen."	Afsnit 5.2.1 er blevet opdateret for at reflektere blandt andet kommunens ændrede opfattelse når det kommer til forarbejdning af eudialytkoncentrat i Grønland.

5.6	Denne VSB mangler også en konkret analyse af, hvordan samspillet mellem Tanbreez mineprojektet og andre råstofprojekter, f.eks. Isua-projektet ved Nuuk, Kvane-fjeld-mineprojektet samt eksisterende planer for større infrastrukturbyggerier (Qaqortoq Lufthavn) vil få betydning for opnåelse af det højest mulige samfundsprovenu i Grønland som helhed og i lokalområdet. Der bør opstilles forskellige scenarier for, hvordan realiseringen og planlægningen får betydning for den reaktionstid, som vi har for tilrettelæggelse af øko-nomi-, erhverv- og arbejdsmarkedsforhold, således at samfundsprovenuet af især de ikke-fornybare naturressourcer bliver så højt som muligt.	Kommentar er taget til efterretning. De kumulative (akkumulerede) effekter fra andre mineprojekter vil blive tilføjet til VSB rapporten (se også spørgsmål 4.8). Kommentar fra TANBREEZ: At kalde en mine en ikke-fornybar naturressourcer er temmelig fornærmende for geologer. Det er blevet påvist igen og igen, at når først en mine er etableret og rentabel, vil geologerne fortsætte med at finde (eller genfinde) ressourcen, fordi det har vist sig at virke øko-nomisk i dette miljø. Der er adskillige eksempler på projekter, der ikke er blevet udviklet, fordi folk troede, det var "ikke-fornybar". Igen er der gode eksempler fra vest Australien, hvor jernmalm blev forbudt at eksportere i 1939, da man mente, der ikke var tilstrækkelige mængder for Australiens egne behov for fremstilling af stål. Efter fjernelse af dette forbud og de resultatgivende opdagelser eksporterer Australien nu mere end 500 millioner tons jernmalm, og stålfremstilling er stort set stoppet. I dag eksporterer Australien mere jernmalm per måned, end hvad der i 1939 var antaget		Et afsnit 8.8 vil blive tilføjet indeholdende de potentielle kumulative (akkumulerede) effekter fra de forskellige planlagte mineprojekter.
-----	---	---	--	--

		som den samlede jernforekomst. Derfor er termen ikke-fornybar ressource en temmelig anstødelig term over for geologer og viser en misforståelse af den virkelige situation.		
5.7	Mineprojektet som katalysator for udvikling af kommunens arbejdsmarked og befolkningens uddannelsesniveau	Overskrift		Ingen
5.8	Opnåelsen af en høj andel af lokal arbejdskraft i Tanbreez mineprojektet vil kræve et tæt samarbejde mellem mineselskabet, Selvstyret og de kommunale myndigheder. I den sammenhæng bør VSB'en belyse, hvilke initiativer Naalakkersuisut vil igangsætte inden for f.eks. Uddannelsesstrategien samt Beskæftigelsesplanen for at understøtte integrationen af grønlandsk arbejdskraft i Tanbreez mineprojektet, og hvordan forventes Kommune Kujalleq inddraget i dette arbejde?	Naalakkersuisuts planlagte initiativer bør omtales af Naalakkersuisut. Uddannelsesstrategien er offentligt tilgængelig, men indeholder ikke konkrete initiativer rettet mod minesektoren. http://naalakkersuisut.gl/~media/Nanoq/Files/Attached%20Files/Uddannelse/DK/Uddannelsesstrategi%202012.pdf Initiativerne til beskæftigelsesstrategien vil blive inkluderet i VSB rapporten. http://naalakkersuisut.gl/~media/Nanoq/Files/Publications/Arbejdsmarked/DK/LOVPLIGTIG ARBEJSMARKEDSREDEGOELSE 2012 2013 DK 281013.pdf	Departementet for Mineralske Råstoffer Forhandlinger mellem de tre parter (IBA forhandlinger) har været gennemført sammen med kommunen (den ene part).	De foreslåede initiativer i Beskæftigelsesstrategien er blevet tilføjet i kapitel 4

5.9	Rekruttering vanskeliggøres af, at arbejdskraft skal opholde sig i minen, i stedet for, at der som oprindeligt planlagt etableres vejanlæg. Der er ingen tvivl om, at et minejob, hvor de ansatte skal opholde sig i længere perioder i minelejr, ikke er så attraktiv, som hvis arbejdskraften kan tage hjem efter overstået arbejde. Der bør indgå en vejforbindelse mellem bosætninger og minelejr. Dette må endvidere forventes at give større lønomkostninger for mineselskabet, idet fravær fra hjem og familie skal honoreres ud over den normale løn for arbejdet i minen.	Et tidligere projektforslag med en større årlig produktion end de nuværende 500.000 tons indeholdt forslag til en vejforbindelse. Det nuværende projekt indeholder ikke en vej mellem Qaqortoq og mineområdet. Vejen er ikke indeholdt pga. udgifterne til investeringen samt forhold vedrørende vedligehold, sikkerhed og forsikringsforhold.	Departementet for Mineralske Råstoffer Det er ikke hjemmel i Råstofloven til at kræve at mineselskabet skal etablere en vej mellem mineområdet og Qaqortoq.	Ingen
5.10	Kommune Kujalleq finder det også bekymrende, at en eller måske to forældre skal være borte fra deres børn i uger, selv om minen kun er lokaliseret i kort afstand fra kommunens større bosætninger Qaqortoq og Narsaq. Kommune Kujalleq kan ikke acceptere, at disse problemer for den lokale arbejdskraft vil betyde færre lokale i mineprojektet. Der skal findes en løsning, hvor royalty kobles tæt sammen med mineselskabets ønske om at anvende lokal arbejdskraft. Dette ønsker Kommune Kujalleq at få indført i VSB'en efter denne høringsproces, og kommunen vil gå i direkte dialog med Naalakkersuisut for at undgå en udhuling af mulighederne for, at	Kommentaren er til Naalakkersuisut og den videre IBA process. TANBRREZ sigter mod at ansætte så mange lokale som muligt for at få stabile og loyale ansatte med en høj fastholdelsesrate, som vil gøre det muligt for TANBRREZ at udvikle og uddanne de ansatte.	Departementet for Mineralske Råstoffer Anvendelse af lokal arbejdskraft i minen er beskrevet i IBA'en som er indgået mellem kommunen, mineselskabet og Grønlands Selvstyre.	Ingen

	lokal arbejdskraft kan se fordel i at lade sig ansætte i mineprojektet. De eksisterende formuleringer vedr. anvendelse af lokal arbejdskraft i minen er ikke bindende i denne VSB, hvorfor det må indgå som et centralt krav i forbindelse med indgåelsen af udnyttelsestilladelsen.			
5.11	Kommune Kujalleq ønsker på sigt lokal arbejdskraft ind på alle niveauer i minedriften. Kommunen finder det alvorligt, hvis grønlandsk arbejdskraft udelukkende skal anvendes på laveste trin i hierarkiet. Derfor vil kommunen have etableret uddannelsesordninger (f.eks. følordninger), hvor der på alle niveauer gennemføres opkvalificering af lokal arbejdskraft til tekniske stillinger, mellemliderstilling og Stillinger på chef niveau. Perspektivet er jo, at lokalområdet efter minelukning skal stå med en lokal arbejdsstyrke, der via Naalakkersuit's Uddannelsesstrategi og samarbejdet med mineselskabet vil have et langt højere uddannelsesniveau, end det vi kender i dag.	Kommentar er taget til efterretning. Forslag til udvikling af mål for lokal arbejdskraft på alle niveauer vil blive udviklet sammen med trænings- og uddannelse programmer, der tilskynder opgradering til alle positioner. (Se også spørgsmål 4.11). Dog vil arbejderne kun blive ansat til stillinger, som de er kvalificerede til; som eksempel kan minesikkerhed ikke kompromitteres overfor behovet for at ansætte lokale. Det er TANBREEZs opfattelse, at hvis de lokale arbejdere demonstrerer, at de vil kunne udvikle sig til højere stillinger, vil og bør dette fremmes. Men virksomheden ønsker ikke at være i en situation, hvor de bliver tvunget til at ansætte personer, som ikke er kvalificerede, og som kan føre til sikkerhedsspørgsmål og i sidste ende tab, der kan true den samlede økonomiske rentabilitet.	Departementet for Mineralske Råstoffer IBA'en indholder bestemmelser vedrørende uddannelse og træning hvilket vil øge sandsynligheden for at flere og flere grønlandere vil blive kvalificeret til stillinger som kræver mere specialiserede kvalifikationer.	Afsnit 8.2 vil indeholde et afsnit om løbende opgradering af kompetencer på alle niveauer.

5.12	For alle opkvalificerings- og uddannelsesaktiviteter, der er direkte relateret til råstofaktiviteten, er det kommunens klare opfattelse, at hverken Grønlands Selvstyre eller Kommune Kujalleq kan bidrage økonomisk til uddannelse og kursusvirksomhed, der ikke er godkendt og certificeret af Råstofskolen. Lokale kurser, der ikke har de nødvendige standarder, vil være en risiko for lokal arbejdskraft, fordi de, hvis ønsket, ikke umiddelbart kan fa ansættelse i andre mineaktiviteter, fordi deres kvalifikationer ikke kan godkendes af andre internationale mineselskaber. Endvidere ønsker Kommune Kujalleq at råstofskolen allerede forud for påbegyndelsen af produktionen, etablerer en afdeling i Sydgrønland.	Kommentar fra Kommune Kujalleq - intet svar er påkrævet af TANBREEZ. Kommentar fra TANBREEZ: Uddannelsessystemet i Grønland og den interne placering er et anliggende for Naalakkersuisut og det grønlandske folk.	Departementet for Mineralske Råstoffer Uddannelse, opkvalificering og lignende vil foregå i tæt dialog mellem selskabet, relevante uddannelsesinstitutioner og andre relevante interessenter.	Ingen
5.13	Det virker uhensigtsmæssigt, at VSB'en som udgangspunkt nedvurderer den beskæftigelse, der er forbundet med multiplikatorvirkningen af mineprojektet. De er muligvis små, men i sydgrønlandsk målestok store og meget vigtige. Samtidigt er disse multiplikatorvirkninger meget vigtige for især de erhvervsgrene, der vil være tilbage, når mineaktiviteten ophører.	Afsnit 8.1.2. behandler overvejelser vedrørende afledte jobs, som er relateret til multiplikatoreffekten. Sætningen nedenfor vil blive ændret med henblik på at anerkende den lille fordel, der vil være med hensyn til jobmuligheder, der vil have en stor indvirkning for Grønland. "Skønt der skabes visse afledte jobs i projektet, vurderes disse at		Nyt ordvalg i afsnittet: "Det kan konkluderes, at nogle jobs vil blive skabt direkte ifm. projektet, mens andre jobs vil blive skabt indirekte, endog også som en del af den generelle forventede øgede økonomiske aktivitet i Grønland eller i lokalområdet. Men alle muligheder, der vil blive skabt af projektet både for forretningslivet og for direkte jobs, er

		være af lav vigtighed i sammenligning med direkte og indirekte jobs skabt af forretningsmuligheder".		meget vigtige for Grønland i almindelighed og for Kommune Kujalleq i særdeleshed."
5.14	Mineprojektets bidrag til udviklingen af det lokale erhvervsliv Mineselskabet vil outsource opgaver til andre selskaber.	Introduktion		Ingen
5.15	Kommune Kujalleq erkender, at lovgivningen fastsætter, at alle selskaber, der er registreret og som har hjemsted her i landet er ligestillet med grønlandske virksomheder. Men det er samtidigt en kendsgerning, at der aktivt gennemføres tiltag, der underminerer lovgivningens ønske om at fremme grønlandske selskabers muligheder. Kommunen har ikke konkrete forslag til, hvordan dette skal løses, men anmoder Grønlands Selvstyre til at tage problemstillingen alvorligt og vurdere, hvordan det undgås, at "postkasse lignende selskaber" udkonkurrerer de lokale virksomheder på ulige konkurrencevilkår og dermed underminerer råstoflovens politiske intentioner om at sikre grønlandske virksomheders adgang til opgaver i råstofsektoren. Der skal sikres det fornødne antal praktikpladser hos involverede firmaer.	Kommentar til Naalakkersuisut. Kommentar fra TANBREEZ: Virksomheden er bevidst om behovet for at ansætte lokale på alle niveauer. Men der er et problem her i at skelne for eksempel, hvad vil der ske hvis et selskab bruger mange flere lokale arbejdere end en lokal virksomhed, forudsat at de anvender samme pris. Der er behov for nogle definitioner for at hjælpe mineindustrien.	Departementet for Mineralske Råstoffer Det er fastsat i bilag 4 i IBA'en at <i>"rettighedshaveren skal etablere, vedligeholde og benytte et administrativt kontor i kommunen."</i>	Ingen

5.16	Kommune Kujalleq ønsker vurderet, hvorvidt kontrakter mellem mineselskabet og dets underleverandører er udarbejdet med udgangspunkt i grønlandsk lovgivning. Hvis der er et problem, kan det foreslås, at der i udnyttelses-tilladelsen konkret kræves, at kontrakter i forbindelse med mineprojektet ikke kan være underlagt andre landes lovgivning.	Kommentar til Naalakkersuisut. Kommentar af TANBREEZ: TANBREEZ er et grønlandsk selskab og er underlagt grønlandske lovgivning. Men grønlandske virksomheder skal stadig være konkurrencedygtige i for hold til udenlandske selskaber (offshore-selskaber).	Departementet for Mineralske Råstoffer Departementet for Mineralske Råstoffer har i samarbejde med kommunen har bidraget til at sikre dette i IBA'en, hvori der står kontrakter med entreprenører m.fl. skal indgås på grønlandske vilkår.	Ingen
5.17	Kommune Kujalleq ønsker fuld gennemsigtelighed vedrørende mineselskabet og dets underleverandørers køb af varer og tjenesteydelser. Kommunen foreslår, at alle ordrer over en bestemt størrelse i god tid annonceres på en offentlig tilgængelig hjemmeside. Samtidigt foreslås det, at mineselskabet en gang årligt offentligt opgør, i hvilken udstrækning det har anvendt lokale leverandører, samt hvor stor importen af varer og tjenesteydelser har været, herunder hvad importen har omfattet.	Kommentar til Naalakkersuisut, som vil blive dækket af IBA forhandlingerne.	Departementet for Mineralske Råstoffer Udbud og indkøb af varer m.v. er en del af IBA'en.	Ingen
5.18	I hvilken udstrækning vil Grønlands Selvstyre via erhvervsudviklingsselskab og øvrige erhvervsudviklingstiltag understøtte nyetablering eller udvikling af eksisterende virksomheder i lokalområdet for at dæmpe import af varer og tjenesteydelser til fordel for forøget	Kommentar til Naalakkersuisut, som vil blive dækket af IBA forhandlingerne. Kommentar fra TANBREEZ: størstedelen af alt udstyr til minen skal importeres og kan ikke fremstilles lokalt. Desuden vil minen	Departementet for Mineralske Råstoffer Støtte til lokal udvikling er fastsat i bilag 4 i IBA'en.	Ingen

	værditilvækst her i landet? Kommune Kujalleq vil igen foreslå, at der etableres en decideret pulje til dette formål.	efterspørge serviceydelser, specielt under anlægsfasen, som vil kræve folk med kompetencer, der kun findes uden for Grønland.		
5.19	Kommune Kujalleq ønsker etablere en kontrakt med lokale fiskere og fangere om leverance af råvarer til minelejren til anvendelse i kantinen samt til de skibe, der anløber minelejrens havn. I forbindelse med forhandling af IBA foreslår Kommune Kujalleq, at kommunen i tæt samarbejde med Grønlands Selvstyre forhandler muligheder om også at etablere en udviklingsfond til fanger- og landbrugerhvervet. Mineselskabers efterforsknings- og udnyttelsesaktiviteter lægger beslag på arealer, der i flere århundreder har været anvendt af lokale fangere og til landbrug, og netop disse grupper af selverhvervende vil kun indirekte via skatteindtægter til kommunen få større fordel af råstofaktiviteterne.	Kommentar til Naalakkersuisut, som vil blive dækket af IBA forhandlingerne. Kommentar fra TANBREEZ: TANBREEZ er meget interesseret i at købe mad fra lokale leverandører. Dette skal imidlertid organiseres og centraliseret, således at lokale regler på sundhedsområdet følges. I afsnit 8.7.2 står: "Konklusionen fra rapporten om lokal brug anfører, at de generelle mineaktiviteter kun vil få en lille negativ påvirkning på den lokale brug af naturressourcerne. Fiskeri er den vigtigste aktivitet, der potentielt kan påvirkes. Dog er fiskeri tæt på områderne, hvor minefaciliteterne vil blive etableret, begrænset og omfatter kun få personer fra lokalsamfundene." Det foreslås at inkludere en monitoreringsplan for fiskeri og fangst for at overvåge enhver potentiel påvirkning af minens aktivitet, både på fiskeri- og fangstaktiviteter (erhvervs- og fritidsbrugere).	Departementet for Mineralske Råstoffer Se afsnit 5.5.3. Støtte og lign. er en del af IBA-aftalen.	Ingen

5.20	Mulighed for samspil mellem Selvstyre, kommune og mine-selskab for udvikling af kommunens Infrastruktur	Overskrift		Ingen
5.21	Kommune Kujalleq forventer, at mineaktiviteten nødvendigvis vil forårsage væsentlige større bygge- og anlægsaktiviteter som resultat af indirekte og inducerede virkninger af anlæggelsen og driften af en mine af denne størrelsesorden. F.eks. forventer Kommune Kujalleq, at boligbyggeriet i lokalsamfundene vil stige, og mineprojektet vil også nødvendigvis gøre en forbedring og effektivisering af andre infrastrukturforhold. Derfor er det relevant at overveje, at der bør ske en prioritering af bygge- og anlægsaktivitet i Sydgrønland frem for andre steder i landet, hvis mineprojektet opstartes før tilsvarende mineaktiviteter andre steder i landet. Kommune Kujalleq ønsker dette belyst i VSB, fordi en forøget bygge- og anlægsaktivitet i Sydgrønland i en længere årrække vil betyde betydelige ekstraomkostninger for kommunen, fordi den nødvendige nybygning, renovering og udvidelse af lokale, offentlige institutioner kan forventes at blive betydeligt dyrere på grund af	Prioritering af bygge- og anlægsaktiviteter for Naalakkersuisut og kommunen er et lokalt anliggende og ikke et anliggende for selskabet. Dog vil afsnit 8.3 i VSB'en blive udvidet til også at indholde aspekter vedrørende presset på den offentlige service som anført i spørgsmål 4.5).		Afsnit 8.3 er udvidet til også at indeholde aspekter vedr. pres på offentlig service.

	overophedning af bygge- og anlægssektoren.			
5.22	Af VSB fremgår, at mineselskabet planlægger at brænde fast affald på et forbrændingsanlæg i mineområdet. Kommune Kujalleq ønsker i samarbejde med mineselskabet at gennemføre en nærmere vurdering af, hvordan det faste affald kan behandles på lokale forbrændingsanlæg, og hvor spildvarme kan udnyttes til energi i en eller flere bosætninger.	TANBREEZ og kommunen vil drøfte spørgsmål vedrørende affaldshåndtering i detaljer. De økonomiske konsekvenser vil blive undersøgt og vil afhænge af mængden af affaldet.	Departementet for Mineralske Råstoffer: Problemet vedrører miljø og skal derfor adresseres i Miljøredegørelsen (VVM) og Hvidbogen vedrørende Miljø. I tilfælde af uoverensstemmelser mellem VSB'en og VVM'en omkring miljøproblemer i forhold til affaldshåndteringen har VVM'en forrang.	Ingen
5.23	Kommune Kujalleq ønsker at præcisere, at et væsentligt ikke bæredygtigt aspekt af mineaktiviteten er anvendelse af energi fra dieselolie. Kommunen ønsker yderligere oplysninger om muligheden for at anvende vedvarende energi i mineprojektet. I forbindelse med etablering af relativt store nye erhvervsaktiviteter i et lokalområde bør det landsdækkende energiselskab og Grønlands Selvstyre indgå i en vurdering af, hvorvidt dette giver grundlag for ændring af gældende planlægning på energiområdet i lokalområderne, der berøres. Det bør i denne forbindelse overvejes at sælge vandkraftenergi på samme prisniveau som til fiskeindustrien. Konsekvenserne heraf bør analyseres. Der er essentielt at vandkraftanlægget i Qorlortorsuaq udbygges så det	Udvidelsen af Qorlortorsuaq vandkraftværk er et anliggende for de grønlandske myndigheder. Dog er TANBREEZ klar til at bruge vandkraft, hvis det er tilgængeligt til en konkurrencedygtig pris. (Se også Notat som svar på spørgsmål 10, Nukissiorfiits hørelse svar).	Departementet for Mineralske Råstoffer: Ved beslutning om hvorvidt vandkraft skal benyttes eller ikke bør der også tages hensyn til de økonomiske overvejelser desangående.	Ingen

	kan sikre den energiforsyning som minen efterspørger og indenfor en tidsfase, der gør at udbygningen kan være klar ved ibrugtagningen af minen.			
5.24	Overvejelser og krav omkring risiko for pres på den offentlige service -staten, Selvstyret og kommunen	Introduktion		Ingen
5.25	Råstofprojekter af denne størrelsesorden vil forøge presset på den offentlige service. Kommune Kujalleq er ikke tilfreds med den summariske redegørelse for spillet mellem mineaktiviteterne og den lokale offentlige service. Dette gælder foruden kommunen service over for borgerne, som Grønlands Selvstyres service inden for f.eks. transportsektoren (sø- og lufttrafik og både gods og passagertrafik), sundhedssektoren, toldfunktioner og også Statens service inden for varetagelse af funktioner som politi og domstol.	Afsnit 8.3. i VSB-rapporten vil blive udvidet til også at indeholde kommentarerne vedrørende presset på den offentlige service som anført i spørgsmål 4.5.		Afsnit 8.3 er udvidet vedørende aspekt om pres på offentlig service.
5.26	Kommune Kujalleq oplever allerede en relativ lav service for borgerne på de serviceydelser som Staten og Grønlands Selvstyre varetager i lokalområdet, og et yderligere pres på disse services er forudset og bør imødegås, inden mineaktiviteterne igangsættes, til fordel for at sikre at den offentlige	Kommentar til Naalakkersuisut.	Departementet for Mineralske Råstoffer Dette er et anliggende mellem kommunen, staten og de respektive departementer under Grønlands Selvstyre.	Ingen

	service for kommunens borgere ikke yderligere forringes.		Det fremgår ikke direkte af dette spørgsmål, hvilke områder der specifikt tænkes på.	
5.27	Kommune Kujalleq ønsker oplyst, hvorfor der kun vil blive gennemført check af tuberkulose og kønsygdomme? Hvorfor stilles der ikke krav om egentlige sundhedsattester for udefrakommende arbejdskraft?	TANBREEZ vil gennemføre sundhedscheck ved ansættelse af såvel lokale som internationale. Detaljerne vedrørende sundhedschecket vil blive koordineret med sundhedsmyndighederne (se afsnit 8.6).	TANBREEZ er nødt til at indordne sig under de til enhver tids gældende regler i Grønland. Dette inkluderer også regler vedrørende smitsomme vira såsom Sars Cov-2.	Ingen
5.28	Overvejelser og krav omkring risiko for miljømæssige påvirkninger og arbejdsskader. Der henvises til separat notat fra teknisk udvalg om dette forhold, men det skal samtidigt understreges at det er kommunalbestyrelsens ønske at man i stedet for deponering af tailings i Foster sø i stedet undersøger mulighederne for alternative anvendelsesmuligheder eller alternative deponeeringsmuligheder.	Emner vedrørende tailings er behandlet i VVM delen (spørgsmål 11.5).		Ingen
5.29	Krav om gennemsækelig og effektiv kommunikation med kommunens borgere. Kommune Kujalleq ønsker, at det samlede projekt via bl.a. ovennævnte oplysninger gøres mere gennemsækeligt for kommunens borgere og erhvervsliv. Det er en fælles forpligtelse for kommunen,	Bemærkning. Intet svar er påkrævet af TANBREEZ.	Departementet for Mineralske Råstoffer Større gennemsækelighed og en mere effektiv kommunikation har inden for rammerne af loven departementets støtte Råstofloven blev ændret i 2014 til fordel for at sikre et højere grad	Ingen

	mineselskabet og myndighederne i Grønlands Selvstyre. Resultatet af større gennemsækelighed og en mere effektiv kommunikation vil mindske konfliktmulighederne og dermed være til fordel for alle parter.		af borgerinddragelse og transparens.	
5.30	Kommunen mangler en uddybende beskrivelse af de socio-kulturelle forhold og tiltag selskabet forestiller sig at skulle deltage i og være med til at skabe.	TANBREEZ har til formål så vidt muligt at passe ind med de eksisterende socio-kulturelle forhold og som sådan forsøge at skabe så få ændringer som muligt.		Afsnit 8.7 er udvidet med yderligere information om de socio-kulturelle forhold.
5.31	På offentlige møder har det været kritiseret, at en række tekniske rapporter, der ligger til grund for udarbejdelsen af VSB og VVM, ikke har været en del af høringsmaterialet. Disse tekniske rapporter er umiddelbart før høringsfristens udløb blevet offentliggjort. På denne baggrund vil kommunen, hvis det findes nødvendigt, efter høringsfristen fremsende yderligere spørgsmål og kommentarer til dette materiale.	Bemærkning. Intet svar er påkrævet af TANBREEZ.	Den offentlige høringsperiode blev forlænget, hvilket betyder at interessenterne burde have haft tid til at gennemgå supplerende materiale før udløbet af høringsperioden.	Ingen

Nr. 6. Departementet for Sundhed og Infrastruktur

Nr.	Spørgsmål/ bemærkninger	TANBREEZ' svar	Kommentarer fra myndighe- derne	Ændringer til VSB
6.1	Departementet for Sundhed og Infrastruktur takker for muligheden for at kommentere redegørelsen omkring Vurdering af samfundsmæssig bæredygtighed (VSB) for Tanbreez-projektet. Sundhedsafdelingen har følgende kommentarer: Sundhedsvæsenet er altid en vigtig samarbejdspartner for råstofprojekter. Vi skal derfor anbefale, at Råstofstyrelsen for at undgå faktuelle fejl og uensigtsmæssigt vægtning af sundhedsbehov og -problemer inkluderer Departementet for Sundhed og Infrastruktur som præhøringspart for fremtidige VSB'er. Det må fortsat anbefales, at Råstofstyrelsen opdaterer "Retningslinjer omkring Vurdering af Samfundsmæssig Bæredygtighed" så det sikres, at vurderinger af virkninger på de samfundsfinansierede sektorer inkluderes i VSB'er i højere grad i fremtiden.	Introduktion	Departementet for Mineralske Råstoffer VSB'en hører under Departementet for Mineralske Råstoffer. Departementet for Sundheds ønske vedr. forhøringspart er noteret. Vejledningen vedrørende VSB'en er blevet opdateret i 2016.	Ingen
6.2	Generelt om VSB'en Det er positivt, at man i denne VSB har gjort meget for at sikre viden om virkningen også på dele	Kommentar er taget til efterretning. Nyligt offentliggjorte data fra Langslægeembedet vil blive inkluderet i den endelig VSB.		Kapitel 7 er blevet opdateret med nyere data.

	af de offentligt finansierede sektorer som sundhedsvæsenet og på folkesundheden. Desværre er en del af rapportens sundhedsdata ikke opdaterede. Det gælder fx omkring aborter, seksuelt overførte sygdomme og tuberkulose. Ligeledes har man har ikke været opmærksom på nye strategier og -planer på sundhedsområdet. Det gælder fx omkring folkesundhed (Inuuneritta II, programperiode 2013-19), Tuberkulose (Den nationale TB strategi for 2012-16), selvmord (National strategi for Selvmordsforebyggelse i Grønland 2013-2019). Opdaterede data er vigtigt, da man forventer en påvirkning på folkesundheden.			
6.3	Specifikt for påvirkningen på folkesundheden Ethvert mineprojekt vil få en vis betydning for folkesundheden direkte eller indirekte. I VSB'en vurderes projektet at have en middel negativ indflydelse på folkesundheden. Dette foreslås i VSB'en imødegået ved promovering af sund livsstil. Det anbefales, at projektets forebyggende og sundhedsfremmende initiativer er sammenhængende	Kommentar er taget til efterretning.		Den endelig VSB indeholder reference til initiativer som Inuuneritta II.

	med planer under folkesundhedsprogrammet, Inuuneritta II.			
6.4	I VSB'en foreslås, at overvåge tilfælde af kønssygdomme, tuberkulose og uønsket graviditet. Dette sker allerede i regi af de nationale sundhedsmyndigheder og publiceres årligt af Landslægeembedet. Det vil være vigtigere at monitorere folkesundheden generelt ikke kun i lokalområdet, men også nationalt gennem jævnlige befolkningsundersøgelser.			Ingen
6.5	Det forventes, at Tanbrezz bidrager økonomisk til oversampling i Narsaq-området i de allerede etablerede baseline befolkningsundersøgelser i hele Grønland og at projektets overvågning af sundhedsindikatorer udvides til at inkludere relevante indikatorer fra befolkningsundersøgelserne.	Detaljerne i monitoreringsplanen om sundhed vil blive koordineret med sundhedsmyndighederne, og monitoreringsplanen vil indgå som en del af IBA-forhandlingerne.	Naalakkersuisoq for Erhverv og Mineralske Råstoffer har blandt andet baseret på juridisk rådgivning og dialog mellem Departementet for Mineralske Råstoffer og Departementet for Sundhed i juli 2020 besluttet, at mineindustrien, hvad angår finansieringen af offentlige sundhedsstudier ikke skal og ikke kan blive behandlet anderledes end andre erhverv medmindre der er en klar lovhjemmel og et sagligt grundlag, som retfærdiggør en anderledes behandling af minebranchen. Der er pt. ikke lovhjemmel i råstofloven til at kræve, at et mineselskab som Tanbreez skal betale for offentlige sundhedsstudier, der normalt er finansieret af finansloven.	Ingen

6.6	Herudover planlægger Tanbreez indledende og regelmæssige sundhedstjek af ansatte specielt for kønssygdomme og TB. Med den stigende andel i befolkningen, der har livsstilsrelaterede sygdomme ønskes dette tjek suppleres med tjek for livsstilssygdomme. For udenlandsk personale må tillige kræves vaccination i hht. Landlægens anbefalinger og afhængig af oprindelseslandet også undersøgelse for evt. relevante overførbare sygdomme og bærertilstande for at imødegå risiko for indførsel af nye smitsomme sygdomme eller resistente bakterier.	TANBREEZ gennemfører sundhedscheck ved ansættelse af såvel lokale som internationale. Detaljerne vedrørende sundhedschecket vil blive koordineret med sundhedsmyndighederne (se afsnit 8.6).		Afsnit 8.6 indeholder informationer om, at sundhedscheck vil blive koordineret med sundhedsmyndighederne.
6.7	Social og Sundhedsydelser I VSB'en angives, at sundhedsvæsenet er generelt under pres og det forventes, at Tanbreez projektet får negativ indflydelse på sundhedsvæsenet gennem en stigning i belastningen af systemet. Som løsning foreslås, at der udvikles klare kriterier for brug af lokale sundhedsydelser og at der sikres samarbejde med sundhedsvæsenet. Fra Departementet for Sundhed og Infrastrukturs side forventes og opfattes nødvendigt, at Tanbreez projektet indgår en egentlig aftale omkring sundhedsbetjening af projektet. Herudover forventes, at	TANBREEZ vil indgå en aftale med sundhedsmyndighederne vedrørende sundhedsbetjening af projektet. Udenlandsk personale skal have en sundhedsforsikring.		Afsnit 8.5 inkluderer, at TANBREEZ nu vil koordinere med sundhedsmyndighederne, og sikre at udenlandsk personale skal have en sundhedsforsikring.

	Tanbreez pålægges for udenlandske ansatte at etablere forsikringsordninger, der udover transport dækker alle typer af behandlinger og serviceydelser i det grønlandske sundhedsvæsen.			
6.8	Arbejdsmiljø og sundhedsberedskab I VSB'en angives en middelfrisiko for ulykker. Der bør laves en ROS analyse, som inddrages i planlægning af projektets beredskab. Herudover bør sikres en løbende opfølgning af områder, der er defineret som risiko- og sårbarhedsområder herunder sikres løbende statistik over ulykker og sygdomme blandt arbejdstagere ved projektet og at disse oplysninger tilgår BMP og samarbejdspartener som fx Departementet for Sundhed. Der bør stilles krav til, at personale ved minen har den nødvendige uddannelse, så de kan vurdere skaders og sygdommes alvor og kunne håndtere dem i hele tidsrummet før overflytning kan effektueres.	En ROS har aldrig været påkrævet af Råstofmyndighederne på dette stadie af projektet.	Det vil i henhold til loven ikke være rimeligt at påkræve en sådan ROS-analyse, specielt hvis myndighederne ikke kræver en lignende analyse for anlægsarbejdet af lufthavne eller for ansættelse af udenlandske medarbejdere i fiskeindustrien. Opsyn med beredskabsplaner i relation til minerprojekter udføres af Afdelingen for Teknik og Tilsyn i Råstofstyrelsen.	Ingen
6.9	Infrastrukturafdelingen har følgende kommentarer Det er Infrastrukturafdelingens forståelse, at de søfartsaktiviteter, der søges om, vil blive reguleret i	Ja, al aktivitet på havet vil blive reguleret i henhold til national og international lovgivning.	Regulering af sikkerhed til søs er Søfartsstyrelsens ansvarsområde	Ingen

	henhold til international og national søfartslovgivning.			
6.10	Infrastrukturafdelingen har noteret sig, at der i forbindelse med udvindingsprojektet er planlagt nye infrastrukturanlæg, herunder vej, havneanlæg- og faciliteter og muligvis konstruktion af en helikopterlandingsplads. Infrastrukturafdelingen er af den forståelse, at ansvar relateret til planlægning, udførelse, vedligeholdelse og tilsyn med disse anlæg sker i henhold til Råstofloven, og at dette derfor hører under Råstofstyrelsen. Dog skal det tilføjes, at luftfartsområdet ikke er hjemtaget, og det dermed er de danske myndigheder samt lovgivning som skal overholdes. Trafikstyrelsen er tilsynsførende myndighed på luftfartsområdet, og en helikopterlandingsplads vil være underlagt Bestemmelser for Civil Luftfart der udstedes af Trafikstyrelsen.	Kommentar til Naalakkersuisut. Kommentar fra TANBREEZ: Der vil utvivlsomt være en række afdelinger, som vil kontrollere forskellige forhold vedrørende minen.	Råstofmyndigheden er enig i Infrastrukturafdelingens kommentar vedr. myndighedskompetencer.	Ingen
6.11	Infrastrukturafdelingen har noteret sig, at Tanbreez Mining Greenland A/S forventer at benytte sig af Narsarsuaq lufthavn, bl.a. til udskiftning af internationalt personale. Infrastrukturafdelingen skal i den forbindelse pointere, at såfremt der etableres en lufthavn ved Qaqortoq kan det ikke forventes, at Narsarsuaq lufthavn fortsætter i sin nuværende kapacitet.	Kommentar. Intet svar er påkrævet af TANBREEZ. Kommentar fra TANBREEZ: størrelse og beliggenheden af en lufthavn i Sydgrønland og opførelse af lufthavne i Grønland er et grønlandsk anliggende og vedrører ikke TANBREEZ.		Ingen

	Dette vil medføre, at alle flyvninger af både national og international karakter vil skulle gå gennem Qaqortoq lufthavn. Det skal i den forbindelse påpeges, at det ikke kan forventes, at Qaqortoq lufthavn får en størrelse der tillader beflyvning med jetmaskiner.			
6.12	Infrastrukturafdelingen kan ikke genkende det på beskrevne scenarie, hvor der skulle opleves et pres på billetterne til- og fra Sydgrønland. I og med at Air Greenland i dag har en overkapacitet på ruterne mellem Sydgrønland og Kangerlussuaq, så er det ikke umiddelbart Infrastrukturafdelingens opfattelse, at det er korrekt at angive, at øget indenrigsbefordring vil presse indenrigstransporten. Det område der potentielt set kan blive presset er ikke det kommercielle rutenet, men derimod den regionale servicekontrakt på helikopterbeflyvning, særligt i perioder med storsis, hvor passagerbefordringen er afhængig af helikoptertransport. Infrastrukturafdelingen må anføre, at såfremt råstofindustrien agter at benytte, og dermed presse, de nuværende servicekontrakter, så må det være et krav, at råstofindustrien kompenserer selvstyret for de merudgifter som dette måtte medføre.	Kommentar er taget til efterretning.		Afsnit 8.3 vil blive ændret i henhold til kommentaren.

6.13	Infrastrukturafdelingen gør opmærksom på, at dele af det grønlandske telekommunikationsmarked er blevet liberaliseret, hvorfor det ikke er korrekt at angive at TELE Greenland har et monopol på offentlig kommunikation i landet. TELE styrer således ikke "alle telefon- og internetforbindelser" som det angives i VSB'en.	Kommentar er taget til efterretning.		Afsnit 7.4.8 vil blive ændret i henhold til kommentaren.
------	--	---	--	---

Nr. 7. Flemming Hybholt

Nr.	Spørgsmål/ bemærkninger	TANBREEZ' svar	Kommentarer fra myndighe- derne	Ændringer til VSB
7.1	Der må opstilles et aftalegrundlag, som sikrer mulighed for en større udnyttelse af ressourcen, enten af Tanbreez, eller ved en mulighed for at bringe andre aktører ind i udnyttelsen af ressourcen	Kommentar til Naalakkersuisut. Kommentar fra TANBREEZ: TANBREEZ har eneret over sin licens – ved at inddrage andre aktører vil dette være imod den gænge opfattelse hos alle vestlige mineaktører. Den eneret vil være af altafgørende betydning for Naalakkersuisut; uden denne ret hverken vil eller kan minedrift forekomme. I et begrænset marked er det op til TANBREEZ at optimere sin produktion.	Inden for rammerne af loven er rettighedshaveren fritstillet til at beslutte, hvorvidt en partner er nødvendig eller ikke.	Ingen
7.2	Politisk stillingtagen til, om man skal satse på både Tanbreez og/eller Kvanefjeld af hensyn til udnyttelse af den arbejdskraft, der er til rådighed	Kommentar til Naalakkersuisut. Kommentar fra TANBREEZ: TANBREEZ/Kvanefjeld vil ikke konkurrere med hinanden og vil sandsynligvis komplementere hinanden. Arbejdskraft er et problem, der må undersøges nærmere på et senere tidspunkt; specielt hvis fuld beskæftigelse er nødvendigt.	Departementet for Mineralske Råstoffer Departementet har fokus på denne problemstilling. Arbejdskraft er bl.a. adresseret i den trepartsaftale (IBA-aftaler) som indgås mellem selskabet, kommunen og Grønlands Selvstyre.	Ingen
7.3	Mulighederne for elforsyning fra vandkraft skal planlægges og koordineres, således at der sker den	Kommentar til Naalakkersuisut. Kommentar fra TANBREEZ: Vandkraft er afhængig af mængden af vand, og den beslutning kan kun	Ved beslutning om hvorvidt vandkraft bør benyttes eller ikke, vil økonomiske overvejelser normalt også blive inkluderet.	Ingen

	optimale udnyttelse af de vandkraftressourcer, der er til rådighed	tages af Nukissiorfiit inden for deres egen tidsramme.		
--	--	--	--	--

Nr. 8. WWF Verdensnaturfonden

Nr.	Spørgsmål/ bemærkninger	TANBREEZ' svar	Kommentarer fra myndighe- derne	Ændringer til VVM/VSB
8.1	WWF Verdensfonden er støttende over planer til at outsource aktiviteter relateret til transport af varer og personale samt servicering af lejren. Dette vil have væsentlige påvirkninger på arbejdslivet i regionen.	Bemærkning af WWF		Ingen
8.2	4.3.1 En international konvention som er yderst relevant er den internationale arbejdskonvention for Oprindelige- og Stammefolks rettigheder fra 1989 (ILO 169), ratificeret af Grønland og Danmark i 1996. Artikler 14 og 15 er specielt relevant for dette projekt.	I VSB'en står "Internationale Arbejdskonventioner er indarbejdet i grønlandsk ret hvad angår arbejdsforhold." Der findes i alt 189 ILO konventioner. Med hensyn til den nævnte ILOs Oprindelige-og Stammefolks Konvention (No. 169 fra 1989), dette er ikke blive direkte fremhævet pga. følgende overvejelser. Artikel 14 fokusere på de pågældene folks ret til at eje og besidde de landområder, som de traditionelt råder over, skal anerkendes. I modsætning fokuserer Artikel 15 på disse folks ret til at deltage i udnyttelsen, forvaltningen, og bevaringen af disse ressourcer.	ILO-konvention nr. 169 er blevet ratificeret af kongeriget Danmark for Grønland. En fælles erklæring mellem den danske og grønlandske regering, hvilken specificerer adgang og ejerskab til land i Grønland, var vedlagt til ratifikationsinstrumentet. Den fælleserklæring kan findes (på dansk) på følgende link: https://www.retsinformation.dk/eli/ltr/1997/97	Ingen

		VVM vejledningen kræver, at en rapport af lokal brug udføres for at vide, hvad den aktuelle anvendelse af området er. Desuden er fremgangsmåden i VSB vejledningen et højt engagement af de relevante aktører igennem hele VSB processen. Dog er VSB processen i Grønland i konstant udvikling samt fokuseret på aktørernes bekymringer.		
8.3	4.3.2 Tanbreez Mining Greenland A/S betaler udbytte- og selskabsskat på grundlag af overskud vist i årsrapporterne. Virksomheden kommer ikke til at betale royalties eller udnyttelses gebyrer i overensstemmelse med Råstofloven. WWF Verdensnaturfonden bemærker at skatter baseret på ydnyttelsen af ressourcer i modsætning af virksomhedens overskud er mere gennemsigtig i og med at firmaer betaler for de ressourcer, der udvindes og eksporteres ud af landet.	Bemærkning af WWF. Intet svar er påkrævet af TANBREEZ. Kommentar af TANBREEZ: Virksomheden er uenig i denne vurdering – i hvilket som helst firma på verdensplan er 80% af al skat betalt af medarbejdernes indkomstskat. Også borte er dagene med afregningspriser mv. som forlod os i 1990'erne og bliver i dag ikke praktiseret i store minelands.	Departementet for Mineralske Råstoffer Der er forhandlet et royaltyregime, som en del af selve udnyttelsestilladelsen, som er udstedt i henhold til § 16 i Råstofloven	Ingen
8.4	5.13. hvis Tanbreez på et senere tidspunkt beslutter at udvikle yderligere behandling af koncentrat i Grønland og/eller for at øge årlig produktion fra 500 tons til 1.5 millioner tons malm, skal en ny VVM og VSB udføres og et nyt studie om konsekvenserne af tailings deponi i Fostersø udarbejdes.	Bemærkning af WWF. Intet svar er påkrævet af TANBREEZ. Kommentar af TANBREEZ: Virksomheden vil naturligvis forholde sig til alle statslige afgørelser.	Departementet for Mineralske Råstoffer I henhold til råstoflovens § 76 skal der udarbejdes en VSB (SIA) hvis en aktivitet må antages at kunne få væsentlige indvirkninger på samfundsmæssige forhold.	Ingen

			Naalakkersuisut fastsætter nærmere bestemmelser om kriterierne, der anvendes ved afgørelsen herom.	
8.5	6.2 Indledningen til metode af VSB-rapporten er detaljeret og giver en fin introduktion til analysen. Vi noterer at den tidlige inddragelse af berørte parter, der går tilbage til 2010, hvor input til omfanget af studiet blev opsamlet. En liste over identificerede berørte aktører er inkluderet i dokumentet. Tidlig inddragelse af aktører i scoping fasen for at tillade input om hvad der er undersøgt og hvordan undersøgelserne er fuldført, er en af de nøgle anbefalinger som WWF Verdensnaturfonden har bragt frem i diskussionerne om høringsprocesser i Grønland.	Bemærkning af WWF. Intet svar er påkrævet af TANBREEZ.		Ingen
8.6	6.3 VSB'en har oplysninger om anlægs-, drifts- og lukningsfaserne af minen, hvilket viser at minen vil fungere i 10 år. Denne information mangler i VVM rapporten (se kommentarer for sektion 8). Desuden er oplysningerne i den engelske version af VSB'en ikke i overensstemmelse med oplysningerne i den danske version (planer er skubbet 1 år)	Dette spørgsmål behandles i pågældende 13.3 (en del af VVM). Hvis der er nogle uoverensstemmelser i tidsplanen mellem den engelske og danske version, vil dette tages i betragtning og ændres i den endelige version.	Versionen godkendt af Naalakkersuisut har været igennem en detaljeret gennemgang og der skulle ikke være nogle uoverensstemmelser mellem den danske og engelske version	Ingen

8.7	7.1 Beskrivelse af den sociale baseline for Kommune Kujalleq reflektere tidligere studier af mobilitet, der dokumenterer at uddannelse og arbejdssikkerhed er en vigtig del af mobilitet. Senere afsnit indeholder oplysninger om beskæftigelse i Kommune Kujalleq, men disse oplysninger er også relevante her.	Oplysninger om general beskæftigelse og i Kommune Kujalleq er inkluderet i beskrivelsen af den socio-økonomiske baseline og er inkluderet i kapitel 7.		Ingen
8.8	7.3.3 NGOer er i hurtig udvikling i Grønland for tiden, og en veltrængt debat har udviklet sig mht. hvor Grønland er på vej hen og hvad konsekvenserne af ny industri er i forhold til natur, miljø og samfund? Med hensyn til miljøorganisationer: VSB'en inkluderer Avataq, Earth Charter og Timmiaq. Men der findes andre grupper selvom de ofte har et lokalt fokus og muligvis udviklet som opposition til et mineprojekt: Nuuk Fjords venner/ Nuup Kangerluata Ikinngutai modsætter Isua mineprojektet, og den 16. August gruppe argumenterer for lokal brug af Aappaluttoq, hvor True North Gems har planer om at udvinde rubiner, og på det sidste har Naamik organisationen protesteret imod ophævelsen af nul-tolerance forbudet mod minedrift af uran. Desuden er Transparency International Greenland en stærk stemme i debaten om ny industri	Bemærkning af WWF. Intet svar er påkrævet af TANBREEZ. Kommentar fra TANBREEZ: VSB-teamet har været fuldt ud klar over de forskellige NGOer i Grønland og deres forskellige fokus. VSB-holdet har tidligere været involveret som VSB-konsulenter for både London Mining, True North Gems og GME og er derfor fuldt informeret om de NGOer, som er opstået som respons til de specifikke spørgsmål vedrørende de nævnte mineprojekter. Men til denne VSB har vi kun inkluderet de NGOer, som enten har et generelt fokus ligesom AVATAQ eller med lokalt fokus relevant for det lokale område i det sydlige Grønland, som Earth Charter (Narsaq) har. Transparency International Greenland var ikke etableret, da der	Departementet for Mineralske Råstoffer Udkast til VSB-rapporten har været i offentlig høring på Selvstyrets høringsportal fra 4. september 2013 til 6. januar 2014 I denne periode har alle interessenter haft mulighed for at kommentere på høringsmaterialet.	Ingen

	samt at ICC Greenland og sidstnævnte arbejder sammen med WWF Verdensnaturfonden på et projekt som sætter sig for at fremme bedre høringsprocesser.	blev holdt VSB engagementsaktiviteter. Med hensyn til ICC, så var organisationen inviteret til at deltage i aktiviteterne fra begyndelsen af VSB-processen.		
8.9	7.3.5 Har vigtige insigter om lokal fangst af levende ressourcer. Afsnittet dokumenterer betydningen af levende ressourcer for befolkningen i syd Grønland men skelner ikke mellem subsistens fangst og ikke-subsistensfangst. Desuden noterer vi at fangst af spættet sæl (<i>Phoca vitulina</i>) ikke er i overensstemmelse med nuværende regler (§4, stk. 3 Selvstyrets bekendtgørelse nr. 16 af 12. november 2010 om beskyttelse og fangst af sæler). http://dk.vintage.nanoq.gl/Emner/Erhverv/Erhvervsomraader/Fangst_og_Jagt/Jagttider/~media/A076905 D02D143AB93FE60F230EB42E4.as hx VSB'en dokumentere også at der er udbredt brug af regionen; lokale tilbringer sommeren med sejlads og camping i fjordene og en stor mængde af turister rejser til syd Grønland. Vandrestier går nær mi-	I afsnit 8.7.2 står der: "Konklusionen fra rapporten om lokal brug anfører, at de generelle mineaktiviteter kun vil få en lille negativ påvirkning på den lokale brug af naturressourcerne. Fiskeri er den vigtigste aktivitet, der potentielt kan påvirkes. Dog er fiskeri tæt på områderne, hvor minefaciliteterne vil blive etableret, begrænset og omfatter kun få personer fra lokalsamfundene." Det foreslås at inkludere en overvågningsplan for fiskeri- og fangstaktiviteter for at kunne overvåge enhver mulig effekt af mineaktiviteter på fiskeri- og fangstaktiviteter (subsistens og ikke-subsistens).		Et tiltag er inkluderet i afsnit 8.7 til at omfatte en monitoreringsplan for fiskeri- og fangstaktiviteter for at overvåge en eventuel effekt af minen på fiskeri- og jagtaktiviteterne (erhvervs- og sustensbaseret).

	neområdet og Hvalsø, 6km fra minen, er en vigtig attraktion for området.			
8.10	7.4.4 VSB-oplysninger om arbejdsløshed understreger behovet for ny investeringer og jobs i området.	Bemærkning af WWF. Intet svar er påkrævet af TANBREEZ.	Departementet for Mineralske Råstoffer Lokale jobs er et af de områder, som er blevet adresseret i trepartsforhandlingerne (IBA forhandling) mellem selskabet, kommunen og Grønlands Selvstyre.	Ingen
8.11	8.1.1 WWF Verdensnaturfonden bemærker den stærke anvendelse af lokalarbejdskraft for både anlægs og drift, samt planer til at outsource service som kan støtte de lokalviksomheder. Jobskabelse og uddannelse/kurser er en vigtig og positiv del af mineindustri for et lokalt samfund. En arbejdskraft hvori 91 pct. er lokalt ansatte er en positiv men ambitiøs plan. Vi noterer at Tanbreez Mining Greenland A/S har planer om at ansætte 4 lærlinge. Uddannelse og træning er en langsigtede investeringer i samfundet og vi opmuntre virksomheden til at se om de kan tage endnu flere lærlinge til projektet.	Bemærkning af WWF. Intet svar er påkrævet af TANBREEZ. Kommentar fra TANBREEZ: Det er TANBREEZs hovedmål at beskæftige så mange lokale som muligt. Vi er enige i, at de lokale burde og kunne få højere stillinger, men, som man, kan se, vil dette hovedmål kræve en stor indsats af arbejdsgivere, medarbejdere og regeringen for at kunne fuldføres helt.	Departementet for Mineralske Råstoffer Lærlingepladser er også en del af trepartsaftalen (IBA-aftalen) indgået mellem selskabet, kommunen og Naalakkersuisut.	Ingen
8.12	Desuden ser vi ingen begrundelse hvorfor ledende medarbejdere ikke kan tilbydes til de lokale efter passende træning. WWF Verdensnaturfonden anbefaler et mål om	Kommentar tages i betragtning. Foreslag til udvikling af mål for lokal arbejdsstyrke på alle niveauer vil blive udviklet sammen med		Sektion 8.2 er blevet revideret så det indeholder et afsnit om løbende opkvalificering af kompetencer på alle niveauer.

	at have lokale på ledende poster til at være realistisk på et tidspunkt i produktionsfasen. Tidlig lokal dialog om kravene og uddannelse som forslået (p.93) er vigtigt. Vi opfordrer Tanbreez Mining Greenland A/S, allerede etableret i Qaqortoq, til at udarbejde job beskrivelser og oplysninger for samfundet og til at arbejde med Kommune Kujalleq for at sikre at lokal jobskabelse når målet på 91 pct. Som nævnt i teksten er der risiko for at allerede ansatte arbejdstagere vil søge job hos Tanbreez Mining Greenland A/S som vil føre til nye jobåbninger for folk som i øjeblikket er arbejdsløse (p.92). Der er i området et risiko for at øget efterspørgsel vil presse lønningerne op hvis der ikke suppleres med en stigning i udbudet, f.eks arbejdsløse som slutter sig til arbejdsmarkedet eller arbejdstagere som flytter til syd Grønland.	træning og uddannelsesprogrammer, som tilskynder opgraderinger af alle jobpositioner (se også 4.11).	Departementet for Mineralske Råstoffer Dette emne er blandt andet blevet adresseret i løbet af IBA-forhandlingerne mellem blandt andet kommunen og selskabet.	
8.13	Til sidst, den engelske version af VSBen er ikke overensstemmelse med den danske version mht. oplysninger om start af anlægs og driftsfasen for minen.	Hvis der skulle være nogle uoverensstemmelser mellem DK og UK-versionen, så vil overensstemmelser mht. til start af anlægs- og driftsfasen af minen blive foretaget.	Versionerne, der er offentliggjort på Naalakekrsuisuts hjemmeside har været igennem en grundig gennemgang og der skulle ikke være nogle væsentlige uoverensstemmelser mellem den danske og engelske version	Ingen

8.14	8.1.4 Pres på tjenester som transport og inkvartering i regionen kan skabe en potentiel konflikt med andre viksomheder, herunder turisme, men regionen kan drage fordel hvis stigninger i efterspørgelse i det lange løb fører til bedre forbindelser og flere fly, flere hoteller osv.	Bemærkning af WWF. Intet svar er påkrævet af TANBREEZ (se også 4.5).		Ingen
8.15	8.1.6 Planer for lukningen af minen som indarbejder lektioner drøftet i dette afsnit er vigtigt. Tanbreez Mining Greenland A/S bør drøfte med Kommune Kujalleq hvordan man bedst kan minimere de negative konsekvenser af lukning. Planer bør være skitseret i opstartsfasen af projektet. WWF Verdensnaturfonden ønsker at understrege at uddannelses muligheder og muligheder for lærlinge er vigtige for den langsigtede social bæredygtighed af projektet.	Bemærkning af WWF. Intet svar er påkrævet af TANBREEZ. Kommentar fra TANBREEZ: TANBREEZ håber på et langt liv, således at nedlukning ligger flere generationer væk.	Departementet for Mineralske Råstoffer Departementet er enig i, at det skal adresseres, hvordan nedlukning kan håndteres, også i forhold til de folk som arbejder i og omkring minen. Departementet er også enige i, at lærlingepladser er vigtige i dette projekt.	Ingen
8.16	8.5.1. Afsnittet vedrørende arbejdsmiljø vurderer ikke de langsigtede konsekvenser ved at arbejde i et driftsmiljø som skaber store mængder støv.	Indholdet af arbejdsmiljøafsnittet er baseret på de arbejdsmiljørisici identificeret som del af de tekniske prøver fremstillet som del af VVM. Arbejdsmiljøfokusset i VSB'en har derfor været på risikoen for ulykker i forbindelse med produktionen. Dog vil en detaljeret plan for arbejdsvilkårene blive udarbejdet såvel som en overvågningsplan i	Arbejdsmiljø inklusiv beskyttelse mod langvarig konsekvenser er reguleret af den grønlandske arbejdsmiljølov, som bliver håndhævet af Arbejdstilsynet i Grønland.	Ingen

		overenstemmelse med reglerne og vejledningerne fra Arbejdstilsynet. Desuden vil der være regelmæssige tilsyn fra de relevante myndigheder mht. arbejdsvilkårene.		
8.17	WWF Verdensnaturfonden ønsker at Tanbreez Mining Greenland A/S overvejer hvordan fortsat dialog og adgang til klager, f.eks i tilfælde af lokal forurening, overtrædelser af brugsretten til jord osv. håndteres. Vi foreslår at en klagemekanisme etableres som følger og henleder opmærksomheden til følgende ressourcer: FNs vejledende principper for erhvervslivet og menneskerettigheder: http://www.ohchr.org/Documents/Publications/GuidingPrinciplesBusinessHR_EN.pdf Ækvator principerne – den finansielle industris anvendelse af I bestemmelser, vurdering og forvaltning af miljømæssige og sociale risici i projekter: http://www.equator-principles.com/resources/equator_principles_III.pdf	TANBREEZ tager forslaget til at etablere en klagemekanisme til betragtning. TANBREEZ vil yderligere overveje, hvordan man kan etablere denne mekanisme.	Departementet for Mineralske Råstoffer Som en del af IBA'en har selskabet forpligtet sig til at etablere, vedligeholde og bruge et administrativt kontor i kommunen. Dette kontor kan blive brugt af borgerne i kommunen som et kontaktpunkt til selskabet. Yderligere, kommunen er part til IBA'en og en hvilken som helst klage omkring projektet kan blive rejst af en borger, der også vil være en potentiel vælger i kommunen. Det kan eventuelt ske gennem de lokale politiske repræsentanter i kommunalbestyrelsen.	Ingen

	I og med en sådan mekanisme vil øge troværdigheden af virksomheden og være en måde at overvåge dens position i samfundet.			
--	---	--	--	--

Nr. 9. Frederik Lund

Nr.	Spørgsmål/ bemærkninger	TANBREEZ' svar	Kommentarer fra myndighe- derne	Ændringer til VSB
9.1	I forbindelse med Tanbreez Mining Greenland A/S' åbne høring omkring licensansøgning til udvinding af sjældne jordarter, herunder Eudialyt og feldspat i Killavaat Alannguani, vil jeg fremkomme med mine idéer / råd – da jeg regner med at denne henvendelse, vedr. Tanbreez Mining Greenland A/S' ansøgning, også videre vil blive behandlet af Selvstyret – forventer jeg at ville få en tilbage-melding på hvad de mener omkring henvendelse.	Kommentar/introduktion		Ingen
9.2	Jeg vil gerne fremkomme med mine idéer / råd vedr. følgende: "Vurdering af Virkninger på Miljøet Tanbreez Mining Greenland A/S – midlertidig vurdering af Virkninger på Miljøet fra marts 2012 som er tilrettet i august 2013" punkt "5.13.2 udvinding ved hjælp af tilsætningsstoffer – placering af arbejdspladsen under udvinding ved hjælp af tilsætningsstoffer."	Frederik Lund refererer til VSB rapporten afsnit 5.13.2 og ikke som angivet i VVM rapporten.	Departementet for Mineralske Råstoffer Kapitel 5 i VSB-redegørelsen har været igennem en gennemgribende revision siden høringen. Problematikken vedrørende den kemiske forarbejdning af eudialyt-koncentrat vil blive løst i god tid før det 10. års produktion.	Kapitel 5 (projektbeskrivelse)
9.3	I forbindelse med dette mener jeg at arbejdspladser, der kunne skabes her i Grønland, reelt er ved at blive skabt i udlandet. Hvis Selvstyret godkender en ansøgning med denne ordlyd, vil det efter	Kommentar til Naalakkersuisut.	Departementet for Mineralske Råstoffer Departementet er enige i, at flest mulige arbejdspladser skal tilgås	Ingen

	min mening betyde en gratis gave til mineselskabet, da det vil betyde mistede indtægter for vort land. Dette mener jeg ikke er i vort lands interesse, og at denne løsning ikke skal komme på tale. Jeg mener at Tanbreez skal arbejde på at skabe en rentabel produktion og derved skabe arbejdspladser i vort land i forbindelse med udvinding med tilsætningsstoffer. Man må ved hjælp af brugen af afgifter overbevise Tanbreez Mining Greenland A/S at det i sidste ende er billigere at skabe samtlige arbejdspladser i Grønland. Forstået på denne måde, hvis arbejdspladser flyttes til udlandet vil det afstedkomme så høje afgifter at det bliver mere attraktivt at have samtlige arbejdspladser i vort land. Set fra TANBREEZ Mining Greenland A/S skal det at, have samtlige arbejdspladser i Grønland, være det billigst mulige alternativ. Hvis Tanbreez Mining Greenland A/S overhovedet ingen interesser har i at samarbejde, i forbindelse med udvinding af de sjældne jordarter, så må man kunne finde andre interessenter, måske ikke i morgen, men måske i løbet af et		Grønland. Råstoflovens § 18 regulerer disse forhold og fremhæver, at lokale selskaber, lokal arbejdskraft og lokal forarbejdning er hovedreglen. Bestemmelserne giver også mulighed for dispensation, hvis anvendelse af lokale arbejdskraft og ydelser m.v. ikke findes eller vil medføre væsentligt større omkostninger eller ulemper. Disse forhold har været en del af de trepartsforhandlinger (IBA forhandlinger) mellem selskabet, kommunen og Grønlands Selvstyre. Baseret på en omfattende dialog gennem de sidste 7 år er mineselskabet og råstofmyndigheden blevet enige om at kemisk forarbejdning i Grønland skal finde sted fra år 10 efter det tidspunkt som tildelingen fastsætter for at produktionen skal være startet medmindre Naalakkersuisut træffer anden afgørelse. Hvis Naalakkersuisut beslutter, at der ikke skal foretages kemiske forarbejdning af eudialyt koncentratet fra det 10. år efter det tidspunkt hvor udnyttelse ifølge tildelingen skal være på påbegyndt,	
--	---	--	---	--

	par uger? (Disse jordarter er sjældne på vores klode – mere sjældne end investorer)		har selskabet i udnyttelsestilladel- sen forpligtet sig til at betale en forhøjet royalty med - 2,69 procenpoint for eudialyt- koncentrat - 3,0 procentpoint for sjældnejor- arter	
--	--	--	--	--

Nr. 10. Nukissiorfiit

Nr.	Spørgsmål/ bemærkninger	TANBREEZ' svar	Kommentarer fra myndighe- derne	Ændringer til VSB
10.1	Høringssvar dateret den 29. No- vember 2013	Tanbreez vurderer at de data som høringssvaret er baseret på kræ- ver en opdatering. Tanbreez vil derfor når forberedelsen af den egentlige udvindingstilladelse og nedlukningsplan eller den speci- fikke aktivitetsplan engagere sig i en dialog med Nukissiorfiit vedrø- rende mulig strømforsyning.	Departementet for Mineralske Råstoffer Departementet støtter at TAN- BREEZ påbegynder en dialog med Nukissiorfiit med henblik på at finde en brugbar løsning på ener- giforsyningen til minen. Baseret på faldende oliepriser siden 2013 og potentielt også grundet æn- dringer i Nukissiorfiit's prisstruk- tur, vurderer Departementet for Mineralske Råstoffer dog, at Tan- breez så vel som Nukissiorfiit på passende vis kan opdatere infor- mationen som udgør grundlaget for denne dialog.	Ingen

Nr. 11. Amos Ezekiasen

Nr.	Spørgsmål/ bemærkninger	TANBREEZ' svar	Kommentarer fra myndighe- derne	Ændringer til VSB
11.1	Jeg har følgende spørgsmål til Mi- nisteren for Råstoffer og til dem som ønsker at lave en mine i Kil- lavaat, omkring den lille mængde Uran der er i området: Når minen skulle blive operationel, og der bliver taget råstoffer, vil der afhængig af den årlige mængde udnyttet råstoffer være en smule Uran der skal separeres, det vil ikke udgøre (KG) (TONS) i mængde, men vil øges i løbet af nogle år. Når Uranen bliver sepa- reret, vil det i løbet af nogle år blive til en mængde der "med sik- kerhed" kunne sælges til en meget rentabel pris. Med brug af kemikalier, kan den separerede Uran udgøre følgende: Såfremt der pr. 500,000 tons der udnyttes, er en Uranmængde på 0,18-0,20 gram pr ton vil det ud- gøre 10,000 kg (tons 10), hvad vil det i så fald udgøre i værdi for sel- skabet Tanbreez? Når det gælder afgifter, vil Uran som biprodukt være værdifuld, husk at nul-tolerancen er fjernet,	Bemærkning/spørgsmål til Naalak- kersuisut. Kommentar fra TANBREEZ: Nivea- uet af uran er under baggrunds- stråling og derfor ikke økonomisk rentabelt for en minedrift.	Departementet for Mineralske Råstoffer Uranspørgsmålet er ikke relevant, når uran forekommer i så små mængder, at uranen ikke bliver udvasket. Meget små mængder af uran er associeret med hhv. eudi- alyt, feldspat og arvedsonit. Det er planen, at arvedsonit er en del af tailings, medmindre der findes an- den anvendelse for produktet. Der er ingen økonomisk grunde til at tage uran i betragtning.	Ingen

	og vort land kan tjene penge på Uran.			
--	---------------------------------------	--	--	--

II. Spørgsmål fra offentlige høringsmøder relateret til Vurdering af samfundsmæssig bæredygtighed (VSB-redegørelsen)

Nr. A1. Spørgsmål på offentligt høringsmøde i Qaqortoq, 17. november 2013

Emne: Nødsituationer og beredskabsplan

Nr.	Spørgsmål/ bemærkninger	Svar fra TANBREEZ' repræsen- tanter og yderligere kommentarer fra selskabet	Svar fra myndighederne	Ændringer til VSB
A1.1	Borger Otto Ottosen Der kan i alle mineområder opstå alvorlige situationer – som kan kræve at behovet for beredskab bliver aktuelt. Der står ingen steder noget om beredskab. Såfremt der sker en alvorlig situation disse steder, hvad skal der så ske? Er nogen klar med beredskab? Og hvem skal stå for dette?		Departementet for Mineralske Råstoffer I godkendelsen ifølge § § 19 og 43 i Råstofloven vil generelle krav for beredskabsplan blive fastlagt. Yderligere specifikke krav vil blive fastlagt i myndighedernes godkendelse af specifikke aktivitetsplaner i henhold til § 86 i Råstofloven. Denne procedure er også blevet anvendt ved rubinminen så vel som ved Hudson Greenland's mineprojekt nær Kangerlussuaq.	

Emne: Uddannelse

Nr.	Spørgsmål/ bemærkninger	Svar fra TANBREEZ' repræsen- tanter og yderligere kommentarer fra selskabet	Svar fra myndighederne	Ændringer til VSB
A1.2	Borger Anders Kielsen Uddannelse blev ikke nævnt ret meget i denne proces. Hvilke muligheder vil der være for de unge? Hvilke muligheder vil der være for videreuddannelse, hvad kan I tilbyde af uddannelse og andre muligheder? Det er for begrænset fx for grønlandske piloter.	Greg Barnes Målet for os er altid, at mindst 90 procent af de ansatte skal være lokale. De resterende 10 procent vil bestå af fagområder, der ikke kan findes i Grønland. Vi skal fortsat uddanne og opkvalificere de lokale, da de er i landet i mange flere år end de tilkaldte. Rikke Carlsen, Det skal understreges, at uddannelse er analyseret i VSB-rapporten, men det er ikke med i fremlæggelsen, da det har været et spørgsmål om prioritering af hvilke emner, der skal fremlægges her.	Departementet for Mineralske Råstoffer Forskellige uddannelsesinitiativer under minens levetid er udspecificeret i bilag 3 i IBA'en. Generelt set er uddannelsesinitiativerne i henhold til loven nødt til at relatere sig til råstofområdet.	ingen

Emne: Infrastruktur og Energikilder

Nr.	Spørgsmål/ bemærkninger	Svar fra TANBREEZ' repræsen- tanter og yderligere kommentar er fra selskabet	Svar fra myndighederne	Ændringer til VSB
A1.3	Borger Otto Kreutzmann Det skrives, at dieselenergi/energi fra dieselgeneratorolie vil blive benyttet i forbindelse energiproduktionen, og dette vil øge CO2-udledningen. Hvorfor har man ikke tænkt på Qorlortorsuaq som energikilde?	Nikolaj P. Brandt Minen skal forventeligt bruge 4,5 MW. På daværende tidspunkt lå Nukissiorfiit i voldgift med entreprenøren, hvorfor vi kun kunne få oplyst, at der maksimalt ville være 1 MW til rådighed i gode nedbørsår. I august 2012 blev der indgået forlig mellem entreprenøren og Nukissiorfiit, og herefter kunne Nukissiorfiit indgå i en god dialog. Pt. foretager Nukissiorfiit undersøgelser med henblik på at kunne vurdere, om der er tilstrækkeligt vand til installering af en 3. turbine. Er prisen på vandkraftgenereret strøm konkurrencedygtig i forhold til dieselgenereret strøm, så vil TANBREEZ også være positiv indstillet over denne form for strømforsyning. Der vil under alle omstændigheder være et diesel-nødgeneratoranlæg på siden.	Departementet for Mineralske Råstoffer Selskabet vil under anlægsplanlægningen af faciliteterne være opmærksom på projektets specifikke behov for energi/strøm. Normalt vil mineselskabet bl.a. basere det's energiforsyning på økonomiske og miljømæssige overvejelser.	

		Derudover er der 7 km afstand mellem Qorlortorsuaq og den påtænkte mineplacering. Men det skal fremhæves, at der er en god dialog i gang med Nukissiorfiit.		
A1.4	Borger Jens Jørgen Petersen Det er diesel der vil blive brugt. Hvem skal levere denne og hvor meget vil blive brugt?	Nikolaj P. Brandt Vi har talt med blandt andet Polarol. De kender området, og de har skibene. Der vil blive tale om ca. 6,7 mio. liter diesel om året, som bringes til anlægget 4 gange om året.	Departementet for Mineralske Råstoffer Indkøb af brændstof er reguleret i bilag 3 i IBA'en og grønlandske virksomheder skal derfor have muligheden for at byde på levering af brændstof til projektet. (IBA'en regulerer ikke nogen miljømæssige problemer relateret til brændstof.)	ingen

Emne: Beskæftigelse, vækst og virkninger på andre industrier

Nr.	Spørgsmål/ bemærkninger	Svar fra TANBREEZ' repræsen- tanter og yderligere kommentar- tarer fra selskabet	Svar fra myndighederne	Ændringer til VSB
A1.5	Jens Peter Kielsen Hvor stor er Greg Barnes motiva- tion for at fortsætte, når så mange er imod mineprojekter, for det er meget vigtigt at projektet igangsættes i et område, hvor der er faldende aktiviteter? Vi har brug for det, for det er et godt projekt.	Greg Barnes Tak. Jeg har hidtil brugt 240 mio. kr., og jeg er meget motiveret for at få noget ud af disse penge.	Departementet for Mineralske Råstoffer Departementet for Mineralske Rå- stoffer arbejder på at realisere Grønlands Mineral Strategi 2020 – 2024, som har som et af sine mål at udvikle mineralbranchen til en førende industri i Grønland.	Reference til den nye strategi er blevet indsat i afsnit 4.5 i VSB'en og målsætninger fra den gamle strategi er blevet slettet.
A1.6	Borger Simon Simonsen Nalunaq har eksisteret i en sel- skabsform, der har været meget lukket, og har voldt store udfor- dringer for os som folkevalgte. Hvilken selskabsform er der her tale om i Tanbreez? Hvordan er ejerskabet tænkt – for det er vo- res erfaring, at det kan være svært at følge med i aktiviteter, der pludselig kan stoppe?	Greg Barnes Selskabet er et privatejet selskab; måske kan der blive tale om at blive børsnoteret. Det kommer an på IBA-forhandlingerne med alle parterne. Skal vi finde penge, kan vi inddrage befolkningen her. Skal det være enmandsvirksomhed el- ler med flere ejere vil dette af- hænge af forhandlinger den kom- mende tid. Vi lægger vægt på at der kommer flere lokale som ejere i vores aktiviteter. Vi skal opkvali- ficere lokale også til lederfunktio- ner.	Departementet for Mineralske Råstoffer Det er et krav, at en udnyttelses- tilladelse kun gives til et grøn- landsk indregistreret aktieselskab. Der er en række årsager hertil, men en af de væsentligste er, at det er nemmere at kontrollere et grønlandsk selskab, ikke mindst for så vidt angår skattebetalinger.	ingen
A1.7	Borger Simon Simonsen Kan oparbejdningen på det kemi- ske anlæg ske her?	Greg Barnes Meget lidt kan benyttes her, for anlægget i Nalunaq er forskelligt fra vores mine. Der skal anvendes	Departementet for Mineralske Råstoffer Det er aftalt mellem licenshavere og myndighederne at udskyde den	ingen

	De 160 arbejdspladser har vi brug for her. Vi ved at Nalunaq er lukket. Kan man ikke benytte sig af Nalunaq til oparbejdningen?	en helt anden oparbejdningsteknologi. Oparbejdningen kan desværre ikke betale sig i Grønland.	endelige afgørelse vedrørende den kemiske forarbejdning. Det betyder at medmindre Naalakkersuisut beslutter andet, at den kemiske process er nødt til at finde sted i Grønland fra det 10. år af produktionen. Den kemiske forarbejdning af eudialytkoncentrat er markant anderledes sammenlignet med forarbejdning af guldalm. Derfor kan faciliteterne i Nalunaq ikke direkte bruges til forarbejdning af eudialytkoncentrat.	
--	--	--	---	--

Emne: Politiske spørgsmål

Nr.	Spørgsmål/ bemærkninger	Svar fra TANBREEZ' repræsen- tanter og yderligere kommentar- tarer fra selskabet	Svar fra myndighederne	Ændringer til VSB
A1.8	Borger Sofiannguaq Lund Hvad vil man kunne få op af andre end dem man får ud af udvindingen, og hvordan vil man behandle disse? Vil biprodukterne være farlige for miljøet? Hvilken påvirkning vil mineralerne have?	Greg Barnes Vi regner med at vi kan bruge den sorte til mursten, udover de andre mineraler vi får op. De hvide vil blive brugt til glas. Der vil det også blive brugt til eks. toiletgulve. Det vi viste i dag kan eks. bruges til fiskeakvarier. Undersøgelser vil blive foretaget, og disse vil vise hvilke andre alternativer der kan udnyttes.	Departementet for Mineralske Råstoffer Nultolerancen for Uran blev fjernet i 2013 ved en beslutning af Inatsisartut. Men niveauet for radioaktive mineraler såsom uran og thorium ved Kringlerne er meget lavt, så det er ikke kommercielt holdbart at udvinde uran og thorium. Hvis Tanbreez finder uran og thorium i licensområdet, som Tanbreez ønsker at udvinde så er Tanbreez nødt til at indsende en ansøgning for en tilladelse til at udnytte disse mineraler.	ingen
A1.9	Borger Sofiannguaq Lund Vi ved, at der er uran i projektet, og at vi ikke må spørge om det, men hvad havde man tænkt sig?		Departementet for Mineralske Råstoffer Nultolerancen for Uran blev fjernet i 2013 ved en beslutning af Inatsisartut. Men niveauet for radioaktive mineraler såsom uran og thorium ved Kringlerne er meget lavt, så det er ikke kommercielt holdbart at udvinde uran og thorium. Hvis Tanbreez finder uran og thorium i licensområdet, som Tanbreez ønsker at udvinde så må Tanbreez være nødt til at indsende en ansøgning for en licens	ingen

			til at udnytte disse mineraler som indeholder disse grundstoffer Yderligere, der ytringfrihed i Grønland. Myndighederne kan således ikke genkende at der ikke må spørges om uran.	
A1.10	Borger Sofiannguaq Lund Hvordan vil dette påvirke det omkringliggende natur- og miljø? Hvad med biproduktet? Hvordan vil det have indflydelse på fåreholderne og fiskerne?		Departementet for Mineralske Råstoffer Dette er hovedageligt et spørgsmål vedrørende miljø, så det bør blive adresseret af miljømyndighederne. Men, i VSB'en er det skrevet i afsnit 8.1.5 følgende vedrørende en mulig påvirkning på fiskeriet. <i>"Konflik med fangere og fiskere er også diskuteret andre steder i detaljer i miljørapporten (VVM). Hovedsageligt da der er ekstremt begrænset vegetation i licensområdet dyr er begrænset så jagt finder ikke sted. Fiskeri i fjorden og ved Lakseelven finder dog aktuelt sted i et begrænset omfang. Miljøvurderingen ser små ændringer i muligheden for at fiske i denne fjord."</i>	

Nr. B1. Spørgsmål på offentligt høringsmøde i Nanortalik, 18. november 2013

Emne: Politiske spørgsmål

Nr.	Spørgsmål/ bemærkninger	Svar fra TANBREEZ' repræsen- tanter og yderligere kommentarer fra selskabet	Kommentarer fra myndighe- derne	Ændringer til VSB
B1.1	Borger Josef Korneliussen (Henviser til et radioprogram samme dag, hvor en ICC-repræsentant har været med til at diskutere emnet). Er Tanbreez i gang med at udvikle en ny form for kolonisering? Hvem skal føre politikken, Naalakkersuisut eller et selskab?	Greg Barnes Vi arbejder på at få så mange som muligt af lokale som ansatte, og så tidligt som muligt i processen, for det er det mest økonomisk fordelagtige. Flere ledere vil i starten være fra udlandet, men vi har allerede set hos de lokale, er at de er i stand til at tage hvilken som helst arbejde. Det er ikke vores plan at importere kinesisk arbejdskraft. Skal man have aktiviteter i Grønland så er det bedst at benytte sig af lokal arbejdskraft.	Departementet for Mineralske Råstoffer Grønlands retlige status er reguleret i lov om Grønlands Selvstyre. I loven er Grønland anerkendt som et folk i henhold til folkeretten. Yderligere i §21 stk 1 i loven står der følgende: <i>"Beslutning om Grønlands selvstændighed træffes af det grønlandske folk."</i> Endelig når det kommer til området for mineralske råstoffer har Grønlands Selvstyre siden 1. januar 2010 været den kompetente myndighed til at vedtage og håndhæve politikker vedrørende udnyttelse af råstoffer i Grønland.	Ingen
B1.2	Borger Amos Ezeikiassen I siger, der ikke er noget uran. Men hvor stor er uranforekomsten? Vil der være biprodukt som består af uran? Ved et hvilket	Greg Barnes Mængden af uran i Killavaat Alannuat er lige så stor som fore-	Hvis rettighedshaveren finder uran som kan udvindes (kommercielt) så vil rettighedshaveren være nødt til at indsende en ny	

	som helst miljø er det hele nødt til at blive målt.	komsten i fisk og i mennesket. Fisk eksporterer vi uden at det er problem. Uran vil ikke være et biprodukt ved minedrift i Killavaat Alannguat.	ansøgning inden en påbegyndelse af udvinding af uran kan ske.	
--	--	---	--	--

Emne: Offentlige indtægter

Nr.	Spørgsmål/ bemærkninger	Svar fra TANBREEZ' repræsen- tanter og yderligere kommentar er fra selskabet	Kommentarer fra myndighe- derne	Ændringer til VSB
B1.3	Borger Tage Frederiksen Det er godt at der ønskes etableret arbejdspladser. Men i forhold til spørgsmålet om skatteindtægter: når indtægterne overstiger 75 mio. kr., vil den danske stat så tage det der overstiger det beløb? Hvem skal sikre, at de lokale arbejder vil være for os grønlændere?		Departementet for Mineralske Råstoffer Loven om Grønlands Selvstyre blev vedtaget i 2009. Ifølge loven vil situationen når Grønland overtager mineralområdet være følgende: Indtægter fra mineaktiviteterne fra licenshaverne i Grønland går derfor til Grønlands Selvstyre. Sådanne indkomster inkluderer f.eks. royalties, selskabs- og udbytte-skat osv. Indtægter af den art som er benævnt oven for går til Grønlands Selvstyre, hvis indtægterne i et hvilket som helst givent år overstiger DKK 75 millioner (i 2020 omkring DKK 85 millioner), så skal statens bloktilskud til Grønlands Selvstyres reduceres med et beløb svarende til halvdelen af indtægten, der overstiger 75 mio DKK. i det pågældende år Det skal noteres, at indtægterne skal gå til Råstoffonden når det en gang træder i kraft. Det gjorde den i 2019	ingen

Emne: Beskæftigelse

Nr.	Spørgsmål/ bemærkninger	Svar fra TANBREEZ' repræsen- tanter og yderligere kommentarer fra selskabet	Kommentarer fra myndighe- derne	Ændringer til VSB
B1.4	Borger Tage Frederiksen Det er godt at der ønskes etableret arbejdspladser.		Departementet for Mineralske Råstoffer Uden forarbejdning af eudialyt-koncentrat vil projektet skabe 80 arbejdspladser under produktionsfasen. Hvis Grønlands Selvstyre og licenshaveren når til enighed før påbegyndelse af det 10. driftsår i Grønland, kan projektet potentielt skabe op til 240 jobs totalt. Men dette vil i henhold til den nuværende lov kræve en opdatering af VSB-redegørelsen.	ingen
B1.5	Borger Tage Frederiksen Brug af arbejdskraft: små annoncer bruges til at rekruttere lokal arbejdskraft. Men hvem skal sikre, at de lokale arbejder vil være for os grønlandere?		Departementet for Mineralske Råstoffer Råstofloven angiver, at Selvstyret skal fastlægge omfanget af, hvorvidt rettighedshaveren må bruge arbejdere fra Grønland. Som en del af IBA'en er det besluttet at "Rettighedshaveren skal opslå stillinger på det grønlandske og danske sprog i forskellige medier og relevante nationale jobportaler såsom www.suli.gl ." Myndighederne overvejer i øjeblikket, hvorledes en rapporteringsordning for dette krav kan	ingen

			blive etableret på en erhvervsvenlig måde.	
B1.6	Borger John Ole Kleist Neqi og fiskefabrikkerne mangler konstant arbejdskraft. Hvordan undgår man at minedrift skaber yderligere problemer i forhold til arbejdskraft?		Hvis der er mangel på arbejdskraft i Grønland, er det muligt at bruge udenlandsk arbejdskraft. Dog er rettighedsskriveren nødt til at dokumentere at de har forsøgt at finde grønlandske medarbejdere til minen.	ingen
B1.7	Borger Telef Levisen Vi kan næsten ikke vente på de nye arbejdspladser. Jeg har været fisker og har altid hørt om mineplanerne, også London Mining. Jeg ser frem til, at dette projekt starter. Hvornår vil minen blive taget i brug?		Departementet for Mineralske Råstoffer Det afhænger af, hvorvidt rettighedsskriveren er i stand til at sikre finansiering for projektet. Men der er i tilladelsen deadlines, som rettighedsskriveren er nødt til at respektere.	ingen
B1.8	Emilius Josenius Jeg har arbejdet i Nalunaq i fire år, og jeg ved hvordan kemikalier skal benyttes. Hvis Tanbreez vil åbne for brug af kemikalier, vil vi så stå forrest i køen over dem der bliver ansat? Hvor vil I uddanne folk? Vi er erfarne folk.	Greg Barnes Vi kommer ikke til at bruge kemikalier, men vil bruge magnetisk sortering.	Departementet for Mineralske Råstoffer Såvel job til grønlandere som uddannelsesinitiativer i forhold til råstofrelaterede aktiviteter under projektet er reguleret i IBA-en indgået mellem kommunen, selskabet og Naalakkersuisut.	

Emne: Infrastruktur og energiforsyning

No.	Spørgsmål/bemærkninger	Svar fra TANBREEZ' repræsentanter og yderligere kommentarer fra selskabet	Kommentarer fra myndighederne	Ændringer til VSB
B1.9	Borger Heinrich Petersen Hvorfor skal de have ekstra generator. Når der er én i Narsaq og Qaqortoq? Der er en ledig i Qaqortoq, en diesel.		Departementet for Mineralske Råstoffer Selskabet vil under planlægningen af anlæggelse af mineanlægget blive bevidst om det specifikke energibehov. Normalt vil et mineselskab basere sin energiforsyning på økonomiske og miljømæssige overvejelser.	none
B1.10	Citizen Heinrich Petersen Why is it not possible to install a 3 rd turbine in the water power plant in order not to increase CO2 emission?		Se svar ovenfor	none

Nr. C1. Spørgsmål på offentligt høringsmøde i Alluitsup Paa, 18. november 2013

Emne: Beskæftigelse

Nr.	Spørgsmål/ bemærkninger	Svar fra TANBREEZ' repræsen- tanter og yderligere kommentarer fra selskabet	Kommentarer fra myndighe- derne	Ændringer til VSB
C1.1	Borger Elisa Nikolajsen Hvilke muligheder vil de ufaglærte have?	Rikke Carlsen, Grøntmij Når udnyttelsestilladelsen er på plads og finansieringen ligeså, vil der i samarbejde med kommunen blive igangsat opkvalificering af arbejdskraften.	Redegørelsen for Vurdering af samfundsmæssig bæredygtighed indeholder en tabel med de forskellige stillinger, der forventes at være tilgængelige under anlægsfasen og produktionsfasen. Yderligere kræver IBA'en at mineselskabet indsender specifikke stillingsbeskrivelser for anlægsfasen og for den efterfølgende produktionsfase i de følgende år.	Ingen
C1.2	Borger Mina Adolfsen Jeg vil gerne sige tak til Tanbreez, der er kommet hertil for anden gang i år, for at fortælle om deres projekt. Politikerne har nølet for meget med at etablere arbejdspladser, og det er på tide at der sker noget.		Departementet for Mineralske Råstoffer Grønlands selvstyre har vedtaget en mineralstrategi, som blandt andet har som mål at udvikle råstofområdet til en bærende industri i Grønland, der differentierer økonomien og skaber nye arbejdspladser, kompetencer og opgaver til de eksisterende erhverv.	Ingen

Emne: Infrastruktur

No.	Spørgsmål/bemærkninger	Svar fra TANBREEZ' repræsentanter og yderligere kommentarer fra selskabet	Kommentarer fra myndighederne	Ændringer til VSB
C1.3	Borger Konrad Ananiassen Vedr. Landingsbanen – kan NATO ikke anlægge en lufthavn på 3 km ved Qaqortoq tæt på den planlagte mine		Inatsisartut har i 2018 vedtaget en lovgivning som muliggør anlæggelse af lufthavne i Grønland, herunder i Qaqortoq (lufthavnsplanen). Udbudsforretning mht anlæggelse af en lufthavn ved Qaqortoq er ikke ved vejs ende endnu (juli 2020)	Der er indsat en sætning der refererer til anlæggelse af lufthavne i afsnit 7.4.8.

Emne: offentlige indtægter

Nr.	Spørgsmål/bemærkninger	Svar fra TANBREEZ' repræsentanter og yderligere kommentarer fra selskabet	Kommentarer fra myndighederne	Ændringer til VSB
C1.4	Borger Ortooraq Poulsen I mange år har råstoffer/mineraler været eksporteret ud af landet uden at vi lokale befolkning får noget ud af det.		Siden 1. januar 2010 er indtægter fra råstofaktiviteter tilfaldet Grønlands Selvstyre. Yderligere er royalty sat ind i standardvilkårene for efterforskningstilladelser, hvilket betyder, at royalty indføres i efterforskningstilladelser som er udstedt efter den 1. juli 2014. Desuden har selskabet forpligtet sig til lokale udviklingstiltag i IBA-en (se blandt andet bilag 4 i IBA-en)	ingen

Emne: Politiske emner

Nr.	Spørgsmål/ bemærkninger	Svar fra TANBREEZ' repræsen- tanter og yderligere kommentar er fra selskabet	Kommentarer fra myndighe- derne	Ændringer til VSB
C1.5	Navn på spørger ikke angivet Hvad sker der når man finder uran i forekomsten?		Hvis selskabet finder uran på om- rådet som selskabet ønsker at ud- vinde, vil en ansøgning for at ud- vinde uran skulle indsendes til Naalakkersuisut	Ingen

Nr. D1. Spørgsmål på offentligt høringsmøde i Narsaq, 19. november 2013

Emne: beskæftigelse, vækst og erhvervsudvikling

Nr.	Spørgsmål/ bemærkninger	Svar fra TANBREEZ' repræsen- tanter og yderligere kommentarer fra selskabet	Kommentarer fra myndighe- derne	Ændringer til VSB
D1.1	Borger Jørgen Nathanielsen Der har siden 1969 været undersøgelser i Killavaat Alannguut, og man har i mange år snakket om miner. Der bliver færre og færre ansatte i Kommunekontoret i Narsaq. Kunne det ikke være en ide at placere Råstofstyrelsen her?		Departementet for Mineralske Råstoffer Hvis Tanbreez' mineprojekt og Greenland Minerals' mineprojekt begge bliver realiseret er Narsaq's arbejdsstyrke ikke af en tilpas størrelse til at kunne opfylde arbejdskraftbehovet hos begge disse projekter. Det er derfor sandsynligt at der til en vis grad vil blive anvendt udenlandske arbejdere i disse to projekter.	Ingen
D1.2	Borger Theo Kruse Vil de lokal ansatte blive fyret hvis ikke de kommer på arbejde. Hvor længe vil man bruge lokal arbejdskraft?		Departementet for Mineralske Råstoffer Det er selskabet som har retten til at hyre og fyre medarbejdere, men selskabet vil til enhver tid være nødt til at følge lovgivning m.m. i Grønland og kravene som er specificeret i IBA'en ved ansættelser og afskedigelser af medarbejdere.	Ingen
D1.3	Borger Theo Kruse Indbyggere i Narsaq vil være placeret mellem Kuannersuit og Kil-		Departementet for Mineralske Råstoffer	Ingen

	lavaat Alannguat, og der er usikkerhed om, i hvor høj grad der vil være et problem med uran. Narsaq vil have mulighed for jobs i begge projekter (Kuannersuit og Killavaat Alanguat). Der vil være bekymringer som at skulle vælge mellem Tanbreez og Greenland Minerals & Energy.		Vedr. uran se svar under A1 8 ovenfor. Begge projekter vil (hvis de realiseres) konkurrere omkring den samme arbejdsstyrke. Grønland har inden for loven (herunder overenskomster) et frit arbejdsmarked så det er grundlæggende op til den potentielle arbejdsgiver og den potentielle medarbejder at forhandle en ansættelseskontrakt.	
D1.4	Borger Rikard Efraimsen Når Tanbreez er gået i gang med at udvinde, vil minen være tæt på de steder, hvor der fiskes torsk. Det siges, at udvindingen ikke vil påvirke. Hvis det nu alligevel bliver tilfældet – og fiskeren bliver ramt på sit erhverv – hvem står så tilbage med ansvaret? Og hvad vil der ske med fiskerne?		Departementet for Mineralske Råstoffer En potentiel tab af indkomst for fiskerne vil i sidste instans kunne blive afgjort i henhold til de erstatningsreglige regler, der er gældende i Grønland.	Ingen
D1.5	Borger Suka Frederiksen Vi ser at der importeres udenlandske madvarer til større aktiviteter, turisterne har selv deres egen mad med, og hvilke muligheder kan det tænkes at der vil være for mere at bruge de madvarer der produceres i Grønland?		Departementet for Mineralske Råstoffer Det er anført i bilag 2 til IBA'en at "Rettighedshaveren skal indgå en aftale med de lokale fiskere, landmænd og fangere omkring forsyning af mad til minelejligheden."	Ingen

D1.6	Borger Jan Retmer-Petersen (?) De sjældne jordarter er knap så sjældne, da der er mindst 200 projekter, der p.t. konkurrerer mod hinanden?		Departementet for Mineralsk Råstoffer Det er rigtigt, at "sjælden" i navnet på denne gruppe af grundstoffer faktisk er noget misvisende. De sjældne jordarter er relative hyppigt forekommende i jordens skorpe.	Ingen
D1.7	Borger Jakob Mikaelsen Hvilket sprog vil blive brugt i mineområdet?		Departementet for Mineralske Råstoffer Af sikkerhedsmæssige grund må det forventes at vist kendskab til engelsk vil være nødvendigt. Dette er dog noget som kan adresseres gennem de møder som vil blive afholdt i henhold til IBA-en	

Emne: offentlige indtægter

D1.8	Borger Jens Christian Dahl Selskabsskat og royalties hvor meget vil de betale? og hvor meget vil selskabet selv få ud af det? Og hvad er planerne med Nuna Minerals?		Departementet for Mineralsk Råstoffer En royaltyordning er blevet for-handlet på plads mellem Grøn-lands Selvstyre og Tanbreez, som er indsat i licensen. Grundet mangel på tilstækkelig detaljer vedrørende projektets de-sign er det ikke muligt at give et estimat på hvor meget Tanbreez vil komme til at betale i royalty de første 10 år af produktionen. Men selskabsskatten er af Tanbreez estimeret til at blive ca. 1 milliard DKK.	Ingen
D1.9	Borger Jan Retmer-Petersen Vi har set, at Kina har nedsat mar-kedsprisen for sjældne jordarter. For Tanbreez forventes 1 mia. kr. /over 10 år som indtægt til sam-fundet. Er disse tal på baggrund af nutidsværdier?	Greg Barnes Tallene (har ændret) ændrer sig radikalt, men der er andre minera-ler. Kineserne vil konkurrere ved at sætte priserne ned – sådan ar-bejder de. Men vi arbejder ihær-digt på, at vi kan konkurrere med kineserne.	Departementet for Mineralsk Råstoffer Det foretrækkes, at tal i VSB-en også angives i nutidsværdi.	Ingen

Emne: Generelle sociale påvirkninger og politiske spørgsmål

Nr.	Spørgsmål/ bemærkninger	Svar fra TANBREEZ' repræsen- tanter og yderligere kommentar er fra selskabet	Svar fra Naalakkersuisoq og yderligere kommentarer fra myndighederne	Ændringer til VSB
D1.10	Borger Theo Kruse Er det sådan, at der overhovedet ikke vil være påvirkning for os som mennesker og vores efterkommere, såfremt der etableres mineaktiviteter heromkring? Vil det ikke forstyrre de små fugle?		Departementet for Mineralske Råstoffer De væsentlige påvirkninger på samfundet er beskrevet i Rapporten Vurdering af Samfundsmæssig bæredygtighed. Påvirkningerne er vurderet for en 2-årig lang anlægsperiode og 10 år lang produktionsperiode.	ingen
D1.11	Borger Jens Christian Dahl Hvorfor har vi sådan en kort tidsfrist til høringerne, når selskabet har haft så mange år til at arbejde på det?		Departementet for Mineralske Råstoffer 8 ugers offentlig høring følger standarderne i lande som Canada og Danmark. Yderligere, selskabers efterforskningsarbejde inklusiv boreprogrammer er noget der normalt tager mange år. Det er derfor ikke ualmindeligt at en efterforskningsperiode for et mineprojekt tager år eller endda årtier.	Ingen